Europa-Parlamentet
2024-2029

VEDTAGNE TEKSTER

P10_TA(2026)0147

Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2025

Europa-Parlamentets beslutning af 29. april 2026 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2025 (2025/2239(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 2, artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 3, andet afsnit, artikel 4, stk. 3, og artikel 5, 6, 7, 11, 19 og 49,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artiklerne vedrørende respekt for og beskyttelse og fremme af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Unionen, herunder artikel 70, 258, 259, 260, 263, 265 og 267,

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret),

– der henviser til Den Europæiske Unions Domstols (EU-Domstolens) praksis,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. juli 2025 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2025 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2025)0900) og bilaget hertil med anbefalinger til medlemsstaterne,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget[1] (forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den

[1] EUT L 433 I af 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik[2] (forordningen om fælles bestemmelser),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 af 23. september 2024 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget[3] (finansforordningen), særligt artikel 6, stk. 3,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014[4],

– der henviser til Kommissionens pakke af forslag til en flerårig finansiel ramme for 2028-2034,

– der henviser til FN's instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, såsom verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination (CERD), konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (CEDAW), konventionen om rettigheder for personer med handicap (CRPD), erklæringen vedrørende rettigheder for personer, der tilhører nationale eller etniske, religiøse og sproglige minoriteter, anbefalingerne fra FN's forum om mindretalsspørgsmål samt til anbefalingerne og rapporterne fra FN's universelle regelmæssige gennemgang samt retspraksis i FN's traktatorganer og Menneskerettighedsrådets særlige procedurer,

– der henviser til FN's principper vedrørende nationale institutioners status (Parisprincipperne) vedtaget ved FN's Generalforsamlings resolution 48/134 af 20. december 1993,

– der henviser til FN's erklæring om menneskerettighedsforkæmpere, der blev vedtaget i 1998, og EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere, som blev vedtaget i juni 2004,

– der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK), den europæiske socialpagt, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (ECHR's) og Den Europæiske Komité

---

2 EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

3 EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

4 EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

for Sociale Rettigheders retspraksis og til konventioner, henstillinger, resolutioner, udtalelser og rapporter fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, Ministerkomitéen, menneskerettighedskommissæren, Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance, Styringskomitéen for Bekæmpelse af Forskelsbehandling, Mangfoldighed og Inklusion, Venedigkommissionen og andre organer under Europarådet,

– der henviser til Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet,

– der henviser til den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog og til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal,

– der henviser til den 34. almindelige aktivitetsrapport 2024 fra Europarådets Europæiske Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Vanærende Behandling eller Straf,

– der henviser til den 25. almindelige aktivitetsrapport (2024) fra Europarådets Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco),

– der henviser til aftalememorandummet af 23. maj 2007 mellem Europarådet og Den Europæiske Union og til Rådets konklusioner af 17. december 2024 om EU's prioriteter for samarbejdet med Europarådet 2025-2026,

– der henviser til Europarådets konvention om beskyttelse af advokatstanden, som blev vedtaget den 12. marts 2025 og åbnet for undertegnelse den 13. maj 2025,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager[5],

– der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[6],

– der henviser til Kommissionens forslag af 20. december 2017 til Rådets afgørelse hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835), udstedt i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU,

– der henviser til sin beslutning af 7. februar 2018 om beskyttelse og ikkediskrimination af EU-borgere tilhørende mindretal i EU-

---

5 EUT L 65 af 11.3.2016, s. 1, http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj.
6 EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

medlemsstaterne[7],

– der henviser til sin beslutning af 1. marts 2018 om Kommissionens beslutning om at tage artikel 7, stk. 1, i TEU i anvendelse i forbindelse med situationen i Polen[8],

– der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om behovet for at oprette et instrument for europæiske værdier til støtte for civilsamfundsorganisationer, der fremmer de grundlæggende værdier inden for Den Europæiske Union på lokalt og nationalt plan[9],

– der henviser til sin beslutning af 12. september 2018 om et forslag om at opfordre Rådet til i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[10],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2018 om minimumsstandarder for mindretal i EU[11],

– der henviser til sin beslutning af 14. november 2018 om behovet for en omfattende EU-mekanisme til beskyttelse af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[12],

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 3. april 2019 med titlen "Yderligere styrkelse af retsstatsprincippet i Unionen Status og eventuelle næste skridt" (COM(2019)0163),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 17. juli 2019 med titlen "Styrkelse af retsstatsprincippet inden for Unionen – En handlingsplan" (COM(2019)0343),

– der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[13],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2020 om covid-19-foranstaltningernes indvirkning på demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[14],

– der henviser til sin beslutning af 17. december 2020 om det europæiske borgerinitiativ "Minority SafePack – en million

---

7 EUT C 463 af 21.12.2018, s. 21.
8 EUT C 129 af 5.4.2019, s. 13.
9 EUT C 390 af 18.11.2019, s. 117.
10 EUT C 433 af 23.12.2019, s. 66.
11 EUT C 363 af 28.10.2020, s. 13.
12 EUT C 363 af 28.10.2020, s. 45.
13 EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.
14 EUT C 415 af 13.10.2021, s. 36.

underskrifter for mangfoldighed i Europa"[15],

– der henviser til sin beslutning af 11. marts 2021 om erklæring af EU som LGBTIQ-frihedszone[16],

– der henviser til sin beslutning af 10. juni 2021 om retsstatssituationen i Den Europæiske Union og anvendelsen af forordning (EU, Euratom) 2020/2092 om konditionalitet[17],

– der henviser til sin beslutning af 24. juni 2021 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020[18],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af korruption, om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2003/568/RIA og konventionen om bekæmpelse af bestikkelse, der involverer tjenestemænd ved De Europæiske Fællesskaber eller i Den Europæiske Unions medlemsstater, og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371,

– der henviser til sin beslutning af 8. juli 2021 om udarbejdelse af retningslinjer for anvendelsen af den generelle konditionalitetsordning for beskyttelse af Unionens budget[19],

– der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 med henstillinger til Kommissionen om at identificere kønsbaseret vold som et nyt kriminalitetsområde som omhandlet i artikel 83, stk. 1, i TEUF[20],

– der henviser til sin beslutning af 11. november 2021 om styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i EU: uberettiget brug af civil- og strafferetlige foranstaltninger til at bringe journalister, NGO'er og civilsamfundet til tavshed[21],

– der henviser til sin beslutning af 15. december 2021 om evaluering af forebyggende foranstaltninger til undgåelse af korruption, regelstridige udgifter og misbrug af EU-midler og nationale midler i forbindelse med nødfonde og kriserelaterede udgiftsområder[22],

– der henviser til sin beslutning af 8. marts 2022 om indskrænkning af råderummet for civilsamfundet i Europa[23],

– der henviser til sin beslutning af 10. marts 2022 om

---

15 EUT C 445 af 29.10.2021, s. 70.
16 EUT C 474 af 24.11.2021, s. 140.
17 EUT C 67 af 8.2.2022, s. 86.
18 EUT C 81 af 18.2.2022, s. 27.
19 EUT C 99 af 1.3.2022, s. 146.
20 EUT C 117 af 11.3.2022, s. 88.
21 EUT C 205 af 20.5.2022, s. 2.
22 EUT C 251 af 30.6.2022, s. 48.
23 EUT C 347 af 9.9.2022, s. 2.

retsstatsprincippet og konsekvenserne af EU-Domstolens afgørelse[24],

– der henviser til sin beslutning af 19. maj 2022 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2021[25],

– der henviser til sin beslutning af 9. juni 2022 om retsstatsprincippet og den potentielle godkendelse af Polens nationale genopretningsplan[26],

– der henviser til sin beslutning af 15. september 2022 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2020 og 2021[27],

– der henviser til sin beslutning af 15. september 2022 om forslag til Rådets afgørelse om på grundlag af artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[28],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2022 om tiltagende hadforbrydelser mod LGBTIQ+-personer i hele Europa i lyset af det nylige homofobiske mord i Slovakiet[29],

– der henviser til sin beslutning af 10. november 2022 om racemæssig retfærdighed, ikke-forskelsbehandling og bekæmpelse af racisme i EU[30],

– der henviser til sin beslutning af 24. november 2022 om vurderingen af Ungarns overholdelse af betingelserne vedrørende retsstatsprincippet i henhold til forordningen om konditionalitet og status for den ungarske genopretnings- og resiliensplan[31],

– der henviser til sin beslutning af 30. marts 2023 om rapporten om retsstatssituationen 2022 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union[32],

– der henviser til sin beslutning af 18. april 2023 om institutionelle forbindelser mellem EU og Europarådet[33],

– der henviser til sin beslutning af 1. juni 2023 om krænkelser af retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Ungarn og

---

24 EUT C 347 af 9.9.2022, s. 168.
25 EUT C 479 af 16.12.2022, s. 18.
26 EUT C 493 af 27.12.2022, s. 108.
27 EUT C 125 af 5.4.2023, s. 80.
28 EUT C 125 af 5.4.2023, s. 463.
29 EUT C 149 af 28.4.2023, s. 22.
30 EUT C 161 af 5.5.2023, s. 10.
31 EUT C 167 af 11.5.2023, s. 74.
32 EUT C 341 af 27.9.2023, s. 2.
33 EUT C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.

indefrosne EU-midler[34],

– der henviser til betænkningen fra dets undersøgelsesudvalg til at efterforske brugen af Pegasus-spyware (PEGA) og tilsvarende overvågningsspyware og til sin henstilling af 15. juni 2023 til Rådet og Kommissionen efter undersøgelsen af påstande om overtrædelser eller om fejl eller forsømmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten i forbindelse med brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware[35],

– der henviser til sin beslutning af 11. juli 2023 om valgloven, undersøgelseskomitéen og retsstatsprincippet i Polen[36],

– der henviser til den fælles meddelelse af 6. december 2023 fra Kommissionen og den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik med titlen "Ingen plads til had: et forenet Europa mod had" (JOIN(2023)0051),

– der henviser til sin beslutning af 18. januar 2024 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union – årsberetning 2022 og 2023[37],

– der henviser til sin beslutning af 18. januar 2024 om udvidelse af listen over strafbare handlinger i EU til hadefuld tale og hadforbrydelser[38],

– der henviser til sin beslutning af 28. februar 2024 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2023[39],

– der henviser til sin beslutning af 29. februar 2024 om uddybning af EU-integrationen med henblik på fremtidige udvidelser[40],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1083 af 11. april 2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv

---

34 EUT C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
35 EUT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
36 EUT C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
37 EUT C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
38 EUT C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
39 EUT C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
40 EUT C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed)[41],

– der henviser til sin beslutning af 24. april 2024 om igangværende høringer inden for rammerne af artikel 7, stk. 1, i TEU vedrørende Ungarn for at styrke retsstatsprincippet og konsekvenserne heraf for budgettet[42],

– der henviser til afslutningen af proceduren vedrørende Polen i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU, som Kommissionen bebudede den 29. maj 2024, efter at Polen havde taget skridt for at genoprette overensstemmelsen med EU's retsstatsstandarder,

– der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 27. juni 2024, herunder en køreplan for det fremtidige arbejde med interne reformer,

– der henviser til EU-handlingsplanen om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024 (JOIN(2020)0005), der er forlænget til 2027,

– der henviser til Kommissionens rapport af 10. oktober 2024 med titlen "Finansiering til fremme, beskyttelse og håndhævelse af grundlæggende rettigheder – Årsberetning for 2024 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder" (COM(2024)0456),

– der henviser til sin beslutning af 7. maj 2025 om et fornyet langsigtet budget for Unionen i en verden i forandring[43],

– der henviser til Kommissionens forslag af 16. juli 2025 til Rådets forordning om fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme for årene 2028-2034 (COM(2025)0571),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. oktober 2025 med titlen "En Union med lige muligheder: strategi for ligestilling af LGBTIQ+-personer 2026-2030",

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 4. november 2025 med titlen "Meddelelse om EU's udvidelsespolitik" (COM(2025)0690) og tilhørende arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene (udvidelsespakken af 4. november 2025),

– der henviser til den fælles meddelelse af 12. november 2025 fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik med titlen "Det europæiske demokratiskjold: Styrkelse af stærke og modstandsdygtige demokratier" (JOIN(2025)0791),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 12. november 2025

---

41 EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

42 EUT C, C/2025/3705, 17.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3705/oj.

43 Vedtagne tekster, P10_TA(2025)0090.

med titlen "EU-strategien for civilsamfundet" (COM(2025)0790),

– der henviser til sin beslutning af 25. november 2025 om et forslag om at opfordre Rådet til i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[44],

– der henviser til sin beslutning af 18. december 2025 om gennemførelsen af ordningen med konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet[45],

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. januar 2026 med titlen "En Union med lighed: Strategi mod racisme 2026-2030" (COM(2026)0012),

– der henviser til Den Europæiske Revisionsrets særberetninger af 17. december 2024 om håndhævelse af EU-retten (28/2024), af 22. februar 2024 om retsstatsprincippet i EU (03/2024) og af 10. januar 2022 om EU's støtte til retsstatsprincippet på Vestbalkan (01/2022), til dens analyse af 28. februar 2024 om Kommissionens rapportering om retsstatssituationen (02/2024), og til særberetningen om gennemsigtighed i EU-finansiering ydet til NGO'er (11/2025) og de respektive henstillinger heri,

– der henviser til de politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission 2024-2029, som blev forelagt Parlamentet den 18. juli 2024 af Ursula von der Leyen, daværende kandidat til posten som formand for Kommissionen, til kommissionsformandens tale af 10. september 2025 om Unionens tilstand i Europa-Parlamentet og til Kommissionens meddelelse af 21. oktober 2025 med titlen "Kommissionens arbejdsprogram for 2026" (COM(2025)0870),

– der henviser til Eurobarometerundersøgelsen fra 2024 og 2025,

– der henviser til resultaterne af Flash Eurobarometer-undersøgelse nr. 569 fra september 2025 om EU's udfordringer og prioriteter,

– der henviser til rapporter, undersøgelser og udtalelser fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA),

– der henviser til FRA's forelæggelse for Kommissionen i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen i 2025,

– der henviser til Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse af 2. april 2025 med titlen "Det lokale og regionale perspektiv i gennemførelsen af retsstatsprincippet i Den Europæiske Union",

– der henviser til rapporten fra Democracy Institute – Rule of Law Clinic ved det centraleuropæiske universitet med titlen "Rule of Law

---

44 Vedtagne tekster, P10_TA(2025)0283.
45 Vedtagne tekster, P10_TA(2025)0343.

beyond the EU Member States – Assessing the Union's Performance 2025" (retsstatssituationen uden for EU-medlemsstaterne - vurdering af Unionens resultater i 2025),

– der henviser til studiet bestilt af Budgetudvalget med titlen "The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context" (Redskaberne til beskyttelse af EU-budgettet mod tilsidesættelser af retsstatsprincippet: forordningen om konditionalitet sat i kontekst)[46],

– der henviser til sine beslutninger om krænkelser af demokrati, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder i medlemsstaterne,

– der henviser til opfølgningsrapporter, missionsrapporter, skriftlige forespørgsler og svar fra overvågningsgruppen for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder (DRFMG)[47],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til udtalelser fra Retsudvalget og Budgetudvalget og til udtalelse fra Underudvalget om Menneskerettigheder,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A10-0091/2026),

A. der henviser til, at EU bygger på værdierne respekt for menneskelig værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal, som fastsat i artikel 2 i TEU og som afspejlet i chartret og nedfældet i de internationale menneskerettighedstraktater; der henviser til, at chartret udgør en del af EU's primære ret; der henviser til, at disse værdier er fælles for alle medlemsstaterne og bør respekteres og fremmes aktivt og konsekvent af både EU og de enkelte medlemsstater i alle deres politikker, såvel internt som eksternt; der henviser til, at medlemsstaterne bør sikre, at der ikke sker tilbageskridt i beskyttelsen af de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU; der henviser til, at enhver undergravning af disse værdier udgør en systemisk trussel mod rettighederne og frihedsrettighederne for

---

46 Rubio m.fl., "The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context", Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Interne Politikker, Temaafdelingen for Budgetanliggender, april 2023.

47 Om DRFMG-tilsynsaktiviteter: vedrørende sidste valgperiode: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662,, og vedrørende indeværende periode: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/working-group-democracy-rule-of-law-and-/product-details/20241205CDT13884.

EU's indbyggere;

B. der henviser til, at artikel 49 i TEU fastsætter, at enhver europæisk stat, der ansøger om medlemskab af EU, skal respektere og forpligte sig til at fremme de værdier, der er omhandlet i artikel 2 i TEU; der henviser til, at tiltrædelse fortsat skal være en strengt meritbaseret proces baseret på overholdelse af Københavnskriterierne, navnlig dem, der vedrører demokrati, retsstatsprincippet og menneskerettighederne; der henviser til, at Københavnskriterierne fastsætter, at disse principper ikke kan tilsidesættes eller genfortolkes efter tiltrædelsen; der henviser til, at denne overholdelse også kræver en gradvis tilpasning til EU's politikker og holdninger, herunder den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og især dens menneskerettighedsbaserede tilgang;

C. der henviser til, at retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktion, reformen af den offentlige forvaltning og de økonomiske kriterier udgør grundprincipperne i EU-tiltrædelsesprocessen; der henviser til, at troværdige reformer og uigenkaldelige resultater på disse områder er afgørende for at sikre lighed for loven og en praktisk udøvelse af de grundlæggende rettigheder;

D. der henviser til, at interne reformer i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 27. juni 2024 bør gøre fremskridt parallelt med udvidelsesprocessen for at sikre, at Unionens politikker er rustet til fremtiden;

E. der henviser til, at situationen for personer, der tilhører mindretal, bør overvåges regelmæssigt og afspejles i rapporten om retsstatssituationen;

F. der henviser til, at EU inden for rammerne af dets beføjelser bør opretholde og aktivt beskytte de sociale og grundlæggende rettigheder, som det er bygget på; der henviser til, at de vedvarende mangler i beskyttelsen af økonomiske og sociale rettigheder – herunder retten til retfærdige og rimelige arbejdsvilkår, social sikring og beskyttelse, adgang til sundhedspleje og uddannelse, støtte til adgang til passende boliger og princippet om ikkeforskelsbehandling – skal betragtes som en alvorlig trussel mod de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU;

G. der henviser til, at EU i 2025 har stået over for alvorlige udfordringer og demokratiske tilbageskridt i sine medlemsstater hvad angår beskyttelsen af retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder, som er uløseligt forbundet med hinanden; der henviser til, at rapporten om retsstatssituationen 2025 identificerer strukturelle svagheder i retssystemerne, håndhævelsen af korruptionsbekæmpelsen, den offentlige tjeneste, medieforvaltningen og kontrolmekanismerne, samtidig med at den også bekræfter den positive kurs i flere medlemsstater og viser, at

den årlige retsstatscyklus fortsat tilskynder til og støtter fremskridt;

H. der henviser til, at FRA i rapporten "Fundamental Rights Report 2025"[48] understreger, at geopolitiske ændringer og både den lovgivningsmæssige og den samfundsmæssige udvikling lægger pres på de grundlæggende rettigheder i EU, og at splittende identitetspolitik spiller en rolle med hensyn til at øge omfanget af racisme og had og påføre mennesker med forskellig etnisk baggrund og religiøse samfund lidelser; der henviser til, at det i rapporten også bemærkes, at hadefuld tale og skadeligt indhold fortsat spredes ukontrolleret online, at hurtige digitale ændringer og udviklingen inden for kunstig intelligens (AI) truer med at forværre de eksisterende uligheder, og at tusindvis af liv, der går tabt på havet, og påstande om mishandling ved grænserne vækker bekymring med hensyn til behandlingen af asylansøgere og migranter; der henviser til, at disse tendenser truer de demokratiske værdier og ligestillingen og udgør en risiko for menneskers grundlæggende rettigheder, og at nogle mennesker i hele EU fortsat har økonomiske problemer i de aktuelle udfordrende socioøkonomiske forhold, som i uforholdsmæssig høj grad påvirker dem, der allerede er i risiko for fattigdom, og forværrer de eksisterende uligheder for dårligt stillede grupper; der henviser til, at der på trods af udfordringerne i 2024 er en positiv udvikling såsom EU-lovgivning til regulering af onlinemiljøer og kunstig intelligens, som har til formål at sikre et digitalt miljø, der respekterer de grundlæggende rettigheder;

I. der henviser til, at de mangeårige bekymringer over den systemiske koncentration af politisk magt, udhulingen af institutionel magtadskillelse og svækkelsen af uafhængige tilsynsmyndigheder er vedvarende i en medlemsstat, der er genstand for en procedure i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, i TEU, på trods af gentagne opfordringer til korrigerende foranstaltninger;

J. der henviser til, at på trods af det stigende pres på civilsamfundets råderum i hele EU afspejler rapporten om retsstatssituationen 2025 ikke i tilstrækkelig grad alvoren af dette pres og de strukturelle trusler, som det indebærer, og der er kun fremsat begrænsede henstillinger; der henviser til, at rapporten ikke i tilstrækkelig behandler vedvarende bekymringer vedrørende retsvæsenets uafhængighed, mediefrihed, korruption og kontrolforanstaltninger i visse medlemsstater;

K. der henviser til, at Kommissionen i flere medlemsstater ikke indgående har taget hånd om begrænsninger af forsamlingsfriheden, adgangen til information, integriteten af valg og forskelsbehandling;

L. der henviser til, at EU-Domstolen i sag C-713/23 fastslog, at en medlemsstat med henblik på de rettigheder, der er tillagt ved EU-

---

48 Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, "Fundamental Rights Report 2025", Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2025.

retten, skal anerkende et ægteskab mellem to EU-borgere af samme køn, der lovligt er indgået i en anden medlemsstat, hvor de udøvede deres frie bevægelighed og ophold; der henviser til, at EU-Domstolen fandt, at afvisning af en sådan anerkendelse er i strid med EU-retten, da den krænker både retten til fri bevægelighed og opholdsretten og den grundlæggende ret til respekt for privatliv og familieliv;

M. der henviser til, at ifølge indekser for mediefrihed viser den farlige nærhed mellem nyhedsmedierne og magthaverne sig i EU gennem den uigennemsigtige og ulige fordeling af statslig reklame; der henviser til, at medielandskabet er defineret af interessekonflikter, og at regionale medieforetagender, når de modsætter sig pres, står over for strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP'er), der dræner deres finanser; der henviser til, at der ses tegn på håb, idet nogle mediesektorer kommer på fode igen efter en mindskelse af det retlige pres, andre viser et positivt økonomisk momentum, og flere opnår en høj grad af pressefrihed;

N. der henviser til, at journalister i flere medlemsstater fortsat er udsat for smædekampagner, urimelige retssager, intimidering og trusler, hvilket fører til frygt og selvcensur og svækker offentlighedens ret til information; der henviser til, at nogle journalister er tvunget til at leve under politibeskyttelse;

O. der henviser til, at undersøgelsesudvalget til at efterforske brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware (PEGA) konstaterede, at sådanne værktøjer blev anvendt ulovligt i flere medlemsstater mod journalister, civilsamfundet, advokater, oppositionsmedlemmer og offentligt ansatte; der henviser til, at udvalget dokumenterede alvorlige krænkelser af privatlivets fred, databeskyttelse og ytringsfrihed og advarede om, at en sådan praksis udgør en systemisk trussel mod demokratiet og grundlæggende rettigheder i EU; der henviser til, at brugen af overvågningsspywareteknologier såsom Predator, Pegasus og Paragon Graphite mod journalister i EU fortsat er et alvorligt problem;

P. der henviser til, at visse krænkelser af grundlæggende rettigheder kan have knyttet sig til anvendelsen af nogle EU-midler, navnlig på områderne modtagelsesforhold for asylansøgere, institutionalisering af personer med handicap og af børn, og inden for visse byfornyelses-, bolig- og uddannelsesprojekter[49]; der henviser til, at visse EU-midler kan være blevet kanaliseret til virksomheder, der er knyttet til indgribende overvågningsteknologier[50]; der henviser til, at

---

49 Bridge EU, ‘"1.1 Billion Euros, 63 Projects, Six Countries, One Pattern: How EU Funds Violate Fundamental Rights", (Bridge EU 2025).

50 "EU: 39 Members of the European Parliament from 4 political groups call for answers regarding taxpayer funding fuelling spyware", Business & Human Rights Resource Centre website, (1. oktober 2025).

forvaltningen af og tilsynet med EU-midler bør styrkes for at forhindre sådanne overtrædelser og sikre fuld overholdelse af de beskyttelsesgarantier, der er fastsat i EU-retten;

Q. der henviser til, at der er givet udtryk for bekymring[51] over EU's restriktive foranstaltninger, der er indført i henhold til Rådets afgørelse (FUSP) 2024/2643[52] og Rådets forordning (EU) 2024/2642[53], navnlig med hensyn til deres potentielle indvirkning på enkeltpersoners, herunder journalisters, rettigheder og behovet for at sikre, at sådanne foranstaltninger anvendes i overensstemmelse med proportionalitetskravet i henhold til EU-retten, respekt for en retfærdig procedure, retligt tilsyn og tilstrækkelige retlige garantier i overensstemmelse med internationale menneskerettighedsstandarder;

R. der henviser til, at korruption fortsat er et stort problem for EU-borgerne, som det fremgår af Eurobarometerundersøgelsen fra 2025 om korruption[54]; der navnlig henviser til, at 69 % af de adspurgte mener, at korruption er udbredt i deres land, og 51 % mener, at den er udbredt i politiske partier; der henviser til, at respondenterne i undersøgelsen i overvældende grad afviser korrupt praksis, idet 71 % af dem mener, at det aldrig er acceptabelt at yde tjenester til gengæld for fordele fra offentlige myndigheder, 74 % afviser gaver og 80 % afviser pengegaver for at opnå sådanne fordele; der henviser til, at 5 % af de adspurgte angiver, at de har oplevet eller været vidne til korruption inden for de sidste 12 måneder, men at kun én ud af fem dette indberettede dette, og at mindre end halvdelen af respondenterne ved, hvor de skal indberette et tilfælde af korruption;

S. der henviser til, at Europarådets Greco i sin 25. almindelige aktivitetsrapport understreger, at grundlæggende reformer fortsat er afgørende for at styrke domstolenes, anklagemyndighedens og de retshåndhævende myndigheders uafhængighed og at genoprette tilliden til offentlige institutioner, politisk ledelse, retsvæsenet og de retshåndhævende myndigheder, hvilket kræver en vedvarende

---

51 FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR), "European Union: Restrictive measures against academics negatively impact human rights, say UN experts", webstedet for FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder, 26. januar 2026.

52 Rådets afgørelse (FUSP) 2024/2643 af 8. oktober 2024 om restriktive foranstaltninger på baggrund af Ruslands destabiliserende aktiviteter (EUT L, 2024/2643, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2643/oj).

53 Rådets forordning (EU) 2024/2642 af 8. oktober 2024 om restriktive foranstaltninger på baggrund af Ruslands destabiliserende aktiviteter (EUT L, 2024/2642, 9.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2642/oj). http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2642/oj).

54 Europa-Kommissionen, "Special Eurobarometer 561: Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2025", juli 2025.

indsats mod korruption, stærkere tilsyn og uafhængigt tilsyn, en robust og afbalanceret ramme for forvaltning af interaktioner mellem personer i de øverste administrative funktioner og lobbyister og tredjeparter, der påvirker den offentlige beslutningstagning, samt anvendelse af svingdørsstandarder, samt en urokkelig forpligtelse til gennemsigtighed, ansvarlighed, retfærdighed og integritet; der henviser til, at der er behov for en yderligere indsats for at sikre, at lovgivningen om adgang til oplysninger er omfattende, håndhæves effektivt og gennemføres proaktivt;

T. der henviser til, at valgintegritet, lige valgret og reel politisk konkurrence er væsentlige elementer i de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, og skal behandles systematisk i forbindelse med overvågningen af retsstatsprincippet i medlemsstaterne samt i kandidatlande og potentielle kandidatlande;

U. der henviser til, at der i den 34. almindelige rapport fra Europarådets Europæiske Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Vanærende Behandling eller Straf udtrykkes alvorlig bekymring over den betydelige stigning i overbelægningen i fængslerne, navnlig i nogle medlemsstater, hvilket fuldstændig underminerer fængslers funktion og potentielt udsætter enkeltpersoner for umenneskelig og vanærende behandling, da det forårsager dårligere levevilkår, øget spænding og vold og en reduktion i målrettede aktiviteter og forberedelse med henblik på fangers tilbagevenden til samfundet;

V. der henviser til, at utilstrækkelig sundhedspleje, begrænset adgang mental sundhedsstøtte og et stigende antal selvmord ifølge data[55] fra FRA og Europarådet fortsat er et alvorligt problem i fængsler i flere medlemsstater; der henviser til, at selvmord og selvskade understreger vedvarende og alvorlige problemer i tilbageholdelsessystemerne; der henviser til, at der er behov for særlig opmærksomhed på ungdomsfaciliteter, hvor en mangel på psykologisk omsorg, uddannelse og reintegrationsforanstaltninger udsætter mindreårige for yderligere traumer og udstødelse;

W. der henviser til, at manglende eller delvis gennemførelse af og vedvarende forsinkelser i fuldbyrdelsen af EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme ikke er isolerede sager, men afspejler vedvarende problemer i flere medlemsstater og tilbagevendende problemer i andre;

X. der henviser til, at European Implementation Network og Democracy

---

55 Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, "Criminal Detention Database 2015-2022", FRA's websted, Aebi, M.F. and Cocco, E. "SPACE I – 2024 – Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations", Europarådet, 2025; Verdenssundhedsorganisationen, "Status report on prison health in the WHO European Region 2022", WHO's Regionale Kontor for Europa, København, 2023.

Reporting International fremhæver, at manglerne i forbindelse med gennemførelsen på tværs af både EU-Domstolen og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i vid udstrækning vedrører de samme områder, nemlig retsvæsenets uafhængighed og adgang til domstolsprøvelse, asyl og migration, forhold under frihedsberøvelsen, ligestilling og data/overvågning; der henviser til, at der samtidig har været en positiv tværgående udvikling i visse medlemsstater, som viser, at overholdelse og forbedring er mulig, hvis der er en klar politisk vilje og en reel forpligtelse til at overholde de internationale domstoles afgørelser om at opretholde retsstatsprincippet[56];

Y. der henviser til, at desinformation, algoritmisk manipulation og utilstrækkelig gennemsigtighed på onlineplatforme undergraver den demokratiske debat, og at håndhævelsen i henhold til forordningen om digitale tjenester[57] har til formål at imødegå disse risici;

Z. der henviser til, at den begrænsede opmærksomhed, der rettes mod henstillingerne under "Andre institutionelle spørgsmål i forbindelse med kontrolforanstaltninger", giver anledning til yderligere bekymring, da dette tematiske område er meget bredt og omfatter en bred vifte af spørgsmål;

AA. der henviser til, at selv om metoden i Kommissionens årlige rapport om retsstatssituationen er blevet forbedret med tiden, anvender den stadig ikke altid klare og operationelle benchmarks til vurdering af medlemsstaterne under hver søjle, hvilket gør det vanskeligere at sammenligne betingelserne på tværs af medlemsstaterne og sikre ensartede standarder og kan føre til en svækkelse af pålideligheden af rapporten om retsstatssituationen som en mekanisme for tidlig varsling og forebyggelse;

AB. der henviser til, at ifølge Liberties EU's analyse af retsstatssituationen fra 2025[58] har omkring en tredjedel af alle medlemsstater siden 2022 kun gjort små eller ingen fremskridt med hensyn til at gennemføre Kommissionens henstillinger; der henviser til, at ni lande konsekvent har fem til otte henstillinger, der ikke er blevet gennemført; der henviser til, at 61 % af de henstillinger, der blev vurderet i 2025, kun har vist ringe eller ingen fremskridt siden

---

56 European Implementation Network and Democracy Reporting International, "Justice Delayed and Justice Denied – Non-implementation of European Courts Judgments and the Rule of Law", 2025.

57 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

58 Civil Liberties Union for Europe, "European Commission’s Rule of Law Report 2025 – Gap Analysis" (Europa-Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2025 – mangelanalyse).

2022; der henviser til, at 93 % af alle Kommissionens henstillinger i 2025 er gentagelser fra tidligere år (71 % går tilbage til 2022), og at der kun blev indført ni nye henstillinger i 2025; der henviser til, at kun 6 % af henstillingerne i 2025 kunne betragtes som fuldt gennemført;

AC. der henviser til, at DRFMG i Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender har mandat til at overvåge krænkelser af demokratiet, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder og bekæmpelsen af korruption i EU; der henviser til, at DRFMG i mere end syv år har vurderet retsstatssituationen, demokratiet og de grundlæggende rettigheder i hele EU gennem særlige møder om medlemsstaterne, horisontale emner og ad hoc-delegationer; der henviser til, at overvågning er en teknisk øvelse, der styrker integritetssystemer og forbedrer den institutionelle modstandsdygtighed og bør forblive uafhængig af politisk indflydelse; der henviser til, at DRFMG, selv om den er forankret i de parlamentariske rammer, længe har forpligtet sig til at afstå fra partipolitiske overvejelser og til at basere sine vurderinger på etablerede standarder og evidensbaserede vurderinger, og at den har leveret værdifulde input til EU's arbejde med retsstatsprincippet;

AD. der henviser, at Kommissionens arbejdsprogram for 2026 konstaterer behovet for en integreret årlig retsstatscyklus med et fælles tempo, klare milepæle og aktiv medvirken fra alle EU-institutionerne; der henviser til, at respekt for retsstatsprincippet fortsat er bydende nødvendigt for at beskytte alle EU-midler;

AE. der henviser til, at Parlamentet gentagne gange har opfordret til en stærkere forbindelse mellem respekten for retsstatsprincippet og adgangen til EU-midler, herunder ved at styrke forbindelsen mellem henstillingerne i sine årlige beslutninger om retsstatssituationen og den finansielle støtte fra EU-budgettet; der henviser til, at Kommissionen ved flere lejligheder har forpligtet sig til at styrke sådanne forbindelser, herunder i kommissionsformand Ursula von der Leyens tale om Unionens tilstand den 10. september 2025;

AF. der henviser til, at anvendelsen af retsstatsinstrumenter skal forblive upartisk og udelukkende være baseret på verificerbare undersøgelser og juridisk ræsonnement uden instrumentalisering eller politiske forhandlinger;

AG. der henviser til, at generaladvokat Ćapeta i sit forslag til afgørelse af 5. juni 2025 i sag C-769/22 konkluderede, at artikel 2 i TEU kan tjene som et særskilt retsgrundlag for traktatbrudsprocedurer i sager, hvor det forhold, at en værdi er gjort virkningsløs, er grundlaget for andre tilsidesættelser af EU-retten, og hun foreslog, at EU-Domstolen erklærer, at Ungarn ved at vedtage lov LXXIX af

2021 har tilsidesat direktivet om elektronisk handel[59], tjenesteydelsesdirektivet[60], direktivet om audiovisuelle medietjenester[61], den generelle forordning om databeskyttelse[62], artikel 56 i TEUF, artikel 1, artikel 7, artikel 8, stk. 2, artikel 11 og artikel 21 i chartret, og artikel 2 i TEU;

AH. der henviser til, at Kommissionens årlige rapport om retsstatssituationen fortsat bør vurdere medlemsstaterne og kandidatlandene; der henviser til, at EU-institutionernes, -organernes, -kontorernes og -agenturernes overholdelse af retsstatsprincippet fortsat bør sikres gennem EU's retssystem og Den Europæiske Ombudsmands tilsyn; der henviser til, at Kommissionens rapport om retsstatssituationen også på gennemsigtig vis bør vurdere EU-institutionernes, -organernes, -kontorernes og -agenturernes overholdelse af standarderne på retsstatsområdet og dermed gøre det muligt at afhjælpe mangler i EU-institutionerne mere effektivt og styrke EU's troværdighed ved at underkaste egne institutioner kontrol;

AI. der henviser til, at medlemsstaterne skal sikre, at deres nationale menneskerettighedsinstitutioner (NHRI) oprettes, akkrediteres og opererer i fuld overensstemmelse med FN's Parisprincipper; der henviser til, at de nationale menneskerettighedsinstitutioners uafhængighed, pluralisme, finansielle sikkerhed, tilstrækkelige ressourcer, effektive mandat og lovbestemte myndighed er uundværlige for deres opgave med effektivt at fremme og beskytte de grundlæggende rettigheder og overvåge retsstatsstandarderne og de demokratiske kontrollers funktion; der henviser til, at medlemsstaterne bør opfordres til at beskytte de nationale menneskerettighedsinstitutioner mod politisk indblanding;

---

59 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked ("Direktivet om elektronisk handel") (EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

60 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/123/oj).

61 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

62 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

Retssystemer

1. bekræfter, at retsstatsprincippet bygger på den bindende karakter af loven for alle offentlige myndigheder og på den enkelte persons effektive ret til at få adgang til en uafhængig og upartisk domstol, og at disse to dimensioner er uadskillelige og gensidigt forstærkende;

2. understreger, at et retfærdigt og tilgængeligt retsvæsen er et grundlæggende retsstatsprincip, der kræver domstolenes uafhængighed; gentager, at lige adgang til domstolsprøvelse for alle borgere er afgørende;

3. understreger betydningen af uafhængige retssystemer og adgang til gratis retshjælp for at sikre lige adgang til domstolsprøvelse; gentager, at tilstrækkelige ressourcer, herunder infrastruktur og personale, er afgørende for at forbedre retssystemerne;

4. opfordrer medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre strukturelt uafhængige, effektive og upartiske retssystemer samt adgang til gratis retshjælp i overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til EU-retten og national ret og dermed garantere lige adgang til retsmidler for alle, hvilket er afgørende for, at borgerne kan udøve deres rettigheder, anfægte forskelsbehandling og holde beslutningstagere ansvarlige; gentager behovet for konkrete foranstaltninger med henblik på at forbedre adgangen, navnlig for marginaliserede og sårbare grupper;

5. understreger, at sikring af retsvæsenets uafhængighed og effektiv adgang til domstolsprøvelse som minimum kræver systemer med automatiseret og tilfældig sagsfordeling med snævert definerede og kontrollerbare begrundelser for undtagelser; gennemsigtige, lovbaserede og afpolitiserede udnævnelses- og forfremmelsesprocedurer, der sikrer, at et betydeligt flertal af dommermedlemmerne i domstolsråd eller tilsvarende organer vælges af deres kolleger, i overensstemmelse med Venedigkommissionens standarder, og at den udøvende myndighed ikke kan udøve skønsmæssig kontrol over udnævnelser, herunder til domstolsformandskab og højesteretter; stabile og objektive regler for passende vederlag til dommere; tilstrækkelige ressourcer, herunder finansiering, infrastruktur og kvalificeret personale;

6. minder om, at robuste nationale retssystemer i medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande er absolut nødvendige, eftersom Kommissionen er afhængig af, at nationale retsmyndigheder håndhæver EU-lovgivningen, og at de er af afgørende betydning for det retlige samarbejde på tværs af EU samt for fremme af gensidig tillid;

7. bemærker, at Kommissionen har konstateret, at der foreligger strukturelle udfordringer med hensyn til at forbedre effektiviteten, tilgængeligheden og kvaliteten af retsvæsenet i nogle medlemsstater

og i kandidatlande og potentielle kandidatlande; understreger behovet for at forbedre overvågningen af disse udfordringer, navnlig i lande, der er langt fremme i tiltrædelsesprocessen; er af den faste overbevisning, at uddannelse er en nøglefaktor for at sikre dommernes uafhængighed samt retssystemets kvalitet og effektivitet; opfordrer medlemsstaterne til at investere i retlig uddannelse, digitalisering, retshjælp og adgang til domstolsprøvelse for marginaliserede og sårbare grupper; opfordrer medlemsstaterne til at sikre uddannelsesmuligheder for dommere; er overbevist om, at uddannelse bør være tværfaglig; gentager, at passende ressourcer, herunder finansiering, infrastruktur og kvalificeret personale, er af afgørende betydning for effektiviteten af og adgangen til retssystemet; understreger, at EU's stærke støtte på dette område er yderst vigtig;

8. opfordrer medlemsstaterne til at udnytte de muligheder, som digitaliseringen tilbyder med henblik på at muliggøre forenkling, forbedring af effektivitet og adgang, tidsbesparelser og mindskede datalagringsomkostninger;

9. understreger sin alvorlige bekymring vedrørende overdreven politisk indflydelse på udnævnelser af dommere, disciplinærpaneler, forfremmelser og sagsfordeling, herunder gennem nyoprettede retslige strukturer, der omgår eksisterende garantier og letter udøvende indblanding, navnlig i Ungarn;

10. minder om, at rapporten om retsstatssituationen 2025 viser, at mange af de dybt rodfæstede mangler, der er afdækket i de foregående år, fortsat forekommer i Ungarn, navnlig bliver der fortsat sat spørgsmålstegn ved retsvæsenets uafhængighed, anklagemyndigheden mangler stadig robuste beskyttelsesgrantier mod politisk indflydelse, lovgivningsprocesserne er stadig uigennemsigtige med begrænset offentlig høring, og bestræbelserne på at beskytte mediefriheden, pluralismen og civilsamfundets råderum har ikke givet meningsfulde resultater;

11. understreger behovet for, at dommere er upartiske; minder om, at udnævnelse og forfremmelse af dommere udelukkende skal ske på grundlag af deres kvalifikationer, eftersom dommerne er afgørende for at sikre retsvæsenets uafhængighed; minder om, at kriterierne for udnævnelser og forfremmelser til højtstående dommerembeder skal være fuldt gennemsigtige og uden unødig politisk eller ekstern indblanding; minder om, at gennemsigtige og upartiske procedurer også skal gælde for afskedigelse af dommere; opfordrer Kommissionen til at overvåge og sikre, at princippet om ikkeforringelse, som præciseret i EU-Domstolens retspraksis, respekteres fuldt ud af medlemsstaterne, navnlig med hensyn til udnævnelse af dommere, for at forhindre eventuelle tilbageskridt med hensyn til retsvæsenets uafhængighed;

12. minder om behovet for at sikre anklagemyndighedens

selvstændighed for dermed at forhindre enhver politisk indblanding i dens arbejde; opfordrer medlemsstaterne til yderligere at styrke garantierne for at sikre anklagernes upartiskhed i lyset af de forskellige strukturer i de nationale anklagemyndigheder; opfordrer dem indtrængende til at fremme reformer i overensstemmelse med henstillingerne i rapporten om retsstatssituationen 2025, herunder øget beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og anklagemyndighedens autonomi i forbindelse med parlamentariske undersøgelser samt foranstaltninger såsom afkobling af rigsadvokatens embedsperiode fra regeringens embedsperiode; opfordrer Kommissionen til at revidere de reformer, der er gennemført i denne henseende, og til at overvåge deres effektivitet; opfordrer til, at disciplinære procedurer for dommere og anklagere reformeres for at forhindre, at de anvendes af politiske myndigheder til at udøve kontrol med retsvæsenet, og for at sikre, at de håndteres af uafhængige organer;

13. fordømmer misbruget af retssystemet til politiske formål, herunder forfølgelse af politiske modstandere og indblanding i korruptionsundersøgelser; understreger, at politisk motiveret retsforfølgelse undergraver offentlighedens tillid til forfatningsmæssige principper og EU-standarder; fremhæver betydningen af at sikre anklagemyndighedens autonomi og selvstændighed for dermed at sikre den mod enhver politisk indblanding i dens arbejde, navnlig fra regeringens side; fremhæver betydningen af gennemsigtige processer for udnævnelse af anklagere som en vigtig faktor i bevarelsen af offentlighedens tillid til strafferetssystemet; fordømmer misbruget af amnesti og benådning til fordel for politikere, eftersom dette truer princippet om lighed for loven; fremhæver sin bekymring over gentagne angreb på dommere og anklagere, der foretager højtprofilerede politiske efterforskninger i forbindelse med sager om korruption og magtmisbrug begået mod politiske modstandere;

14. understreger den vigtige rolle, som de nationale domstolsråd spiller for at beskytte retsvæsenets uafhængighed, eftersom de fungerer som en stødpude mellem retsvæsenet og andre magtgrene, herunder i spørgsmål som udnævnelser, karriereudvikling og forvaltning af retssystemet;

15. understreger, at hvor der findes domstolsråd, bør deres sammensætning og funktion være i overensstemmelse med de standarder, der er fastsat af Venedigkommissionen og Europarådet, herunder at rådet enten udelukkende skal bestå af dommere eller, når det er blandet med ikkedommere, at et betydeligt flertal af medlemmerne skal være dommere, der er valgt af deres kolleger, mens ikkeretslige medlemmer kan udnævnes gennem gennemsigtige demokratiske procedurer for at sikre pluralisme og legitimitet, og at den udøvende magt ikke kan udøve skønsmæssig kontrol med udnævnelser for at sikre uafhængighed og forhindre unødig påvirkning, hvilket er blevet godkendt af EU-Domstolen;

16. glæder sig over Kommissionens vurdering i sin rapport af de gennemførte reformer og bemærker, at nogle medlemsstater har gjort fremskridt og tager lovgivningsmæssige initiativer til at styrke uafhængigheden og effektiviteten af domstolsrådene, hvor sådanne findes;

17. understreger, at et effektivt og velfungerende retssystem i medlemsstaterne kræver uafhængige advokatsamfund og advokater, der kan udføre deres opgaver frit og uden unødigt pres eller indblanding i betragtning af deres afgørende rolle med hensyn til at beskytte retsstatsprincippet og forsvare de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder; understreger endvidere, at fuld respekt for advokaterhvervets grundlæggende principper, herunder fortrolighed mellem advokat og klient, er afgørende;

18. beklager det faktum, at der stadig er bekymring over aflønningsniveauerne for dommere og retspersonale i flere medlemsstater, hvilket gør disse poster uattraktive og således svære at besætte;

19. udtrykker alvorlig bekymring over den voksende tendens til strukturelt at sætte spørgsmålstegn ved den rolle og legitimitet, som et uafhængigt retsvæsen spiller, og dermed anfægte retsvæsenets korrekte funktion som sådan og understreger, at retsvæsenets uafhængighed udgør en forudsætning for retsmyndighedens legitimitet, håndhævelsen af retsafgørelser og offentlighedens tillid til retsvæsenet; minder om, at princippet om magtbalance indebærer, at ingen offentlig myndighed kan undslippe domstolsprøvelse, og beklager narrativer, der har til formål at delegitimere den; minder om, at kritik af dommere er uacceptabel, når den søger at hindre eller miskreditere udøvelsen af denne forfatningsmæssige funktion; skelner klart mellem legitim kritik af retsafgørelser og angreb rettet mod nationale og internationale domstoles legitimitet som institutioner; fordømmer ethvert forsøg, det være sig direkte eller indirekte, på at påvirke, intimidere eller hindre dommere i at udøve deres opgaver, herunder gennem disciplinært pres eller offentlige angreb, der underminerer deres autoritet; bekræfter, at de internationale domstoles legitimitet udspringer af den suveræne vilje i de stater, der oprettede dem, og af de demokratiske procedurer for valg af deres dommere, og at deres rolle er afgørende for en effektiv beskyttelse af de grundlæggende rettigheder;

20. opfordrer Kommissionen til at imødegå politiske angreb på dommere og retslig intimidering for at sikre uafhængige retssystemer, herunder beskyttelse mod politisk indblanding; understreger, at det betydelige antal trusler og angreb, som retsvæsenets aktører og navnlig advokater[63] udsættes for, udgør en direkte trussel mod

---

63 Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union, "CCBE report on threatening behaviour and aggression towards lawyers", 2024.

demokratiet og retsstatsprincippet; opfordrer medlemsstaterne til at undertegne og ratificere Europarådets konvention om beskyttelse af advokatstanden og til at anvende alle passende midler til at sikre advokaternes beskyttelse og ytringsfrihed; opfordrer Kommissionen til straks at fremsætte et udkast til Rådets afgørelse, der sætter EU i stand til at undertegne og indgå konventionen, og understreger behovet for hurtigt at nå til enighed om denne afgørelse;

21. minder om, at faglige sammenslutninger af dommere og anklagere sammen med civilsamfundsaktører spiller en vigtig rolle med hensyn til at fremme retsstatsprincippet på stedet, forsvare retsvæsenets uafhængighed og bidrage til den offentlige debat;

22. opfordrer medlemsstaterne til at afstå fra at gøre overdreven brug af fremskyndede procedurer eller hastedekreter, da disse har en negativ indvirkning på stabiliteten og kvaliteten af lovgivning og demokrati; opfordrer medlemsstaterne til at indføre gennemsigtige lovgivningsprocesser efter systematisk høring af forskellige interessenter;

23. glæder sig over de nationale reformer, der er gennemført i nogle medlemsstater for at styrke retsvæsenets uafhængighed, og opfordrer medlemsstater, kandidatlande og potentielle kandidatlande til fortsat at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre uafhængige retssystemer og adgang til gratis retshjælp og derved garantere lige adgang til domstolsprøvelse for alle;

24. glæder sig over den rolle, som det europæiske netværk af ombudsmænd spiller, og understreger, at samarbejdet bør gå videre end blot udveksling af oplysninger, navnlig gennem systematisk anvendelse af forespørgselsprocedurer, der giver de nationale ombudsmandskontorer mulighed for at søge autoritative svar på EU-plan, når de står over for hindringer i forbindelse med anvendelsen af EU-retten, og dermed styrke deres indflydelse over for de nationale myndigheder; beklager, at ombudsmandskontorerne ikke altid høres på en systematisk måde i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen, på trods af at de spiller en central rolle med hensyn til at afsløre mangler i gennemførelsen af EU-retten; opfordrer derfor til en mere struktureret og konsekvent inddragelse af de nationale ombudsmænd i processer på EU-plan for bedre at kunne udpege systemiske spørgsmål, der berører flere medlemsstater, og for at støtte Kommissionen i at afhjælpe mangler i den effektive anvendelse af EU-retten;

25. opfordrer medlemsstaterne til at styrke de nationale tilsynsorganers uafhængighed;

26. opfordrer EU og dets medlemsstater til fortsat at styrke deres støtte til europæiske og internationale retlige institutioner, begyndende med en styrkelse af interne retlige samarbejdsmekanismer baseret på gensidig tillid mellem retssystemerne i de enkelte medlemsstater,

kandidatlande og potentielle kandidatlande;

27. glæder sig over revisionen af direktivet om ofres rettigheder[64] for at lukke huller i lovgivningen og sikre, at ofre kan få adgang til domstolsprøvelse og modtage støtte, herunder adgangsveje til gennemgang af afgørelser i straffesager, der vedrører ofre, bestemmelser om støtte til og beskyttelse af ofre, adgang til erstatning samt effektiv indsamling af data, bedre tildeling af ressourcer til opretholdelse af rettigheder for ofre for forbrydelser samt respekt for ofrenes privatliv, når de anmelder en forbrydelse, uanset opholdsstatus, og at personoplysninger ikke deles med gerningsmanden;

28. understreger, at manglende gennemførelse af nationale og internationale domme fortsat er et systemisk problem i nogle medlemsstater, hvilket understreges af de seneste resultater fra FRA og de berørte parters bemærkninger; bemærker med alvorlig bekymring det voksende efterslæb og de langsomme fremskridt i gennemførelsen af principielle domme fra ECHR i hele EU, som det fremgår af det faktum, at 650 principielle domme fra Menneskerettighedsdomstolen ikke var fuldt gennemført i EU-medlemsstaterne pr. 1. januar 2025 sammenlignet med 624 i januar 2024 og 616 året før; bemærker endvidere, at 45,7 % af de principielle domme, der er afsagt over EU-medlemsstater i løbet af de seneste ti år, stadig ikke er gennemført, sammenlignet med 44 % ved udgangen af 2023 og 40 % ved udgangen af 2022; bemærker endvidere, at den gennemsnitlige gennemførelsestid for menneskerettighedsdomstolens principielle domme vedrørende EU-medlemsstater ved udgangen af 2024 var nået op på fem år og fire måneder sammenlignet med fem år og to måneder i 2023 og fem år og en måned i 2022, hvilket fremhæver en strukturel og forværret mangel i overholdelsen[65]; er af den opfattelse, at Kommissionen bør behandle alvorlig manglende gennemførelse som et prioriteret emne i den politiske dialog med de nationale regeringer og parlamenter;

29. fremhæver EU-Domstolens centrale rolle med hensyn til at opretholde retsstatsprincippet i hele EU; støtter yderligere initiativer til fremme af EU-Domstolens ressourcer og kapaciteter til at håndtere retsstatsprincippets videre udfordringer effektivt;

30. opfordrer medlemsstaterne til straks at gennemføre kommende domme fra EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen; foreslår, at EU-institutionerne opretter en overvågningsenhed, der bygger på og om nødvendigt styrker relevante eksisterende strukturer og ressourcer i Unionens institutioner og agenturer, med

---

64 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

65 European Implementation Network, rapport 2025.

henblik på at overvåge gennemførelsen af EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme vedrørende demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i EU- og kandidatlandene, og opfordrer Kommissionen til at udvikle en offentlig resultattavle eller et tilsvarende redskab til at spore en sådan gennemførelse, til fuldt ud at integrere de relevante resultater i den årlige rapport om retsstatssituationen og til systematisk at udstede skræddersyede landespecifikke henstillinger med særligt fokus på medlemsstater, der vedvarende undlader at gennemføre EU-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme; opfordrer Kommissionen til at analysere data om manglende overholdelse af landespecifikke synspunkter fra FN's traktatorganer på grundlag af data indsamlet af EU-agenturer, navnlig Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder; gentager, at effektiv gennemførelse af domme er af afgørende betydning for at sikre beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i TEU, TEUF, chartret og den europæiske menneskerettighedskonvention;

31. opfordrer indtrængende Kommissionen til at anvende håndhævelsesværktøjer mere beslutsomt i tilfælde af vedvarende manglende gennemførelse og til at vurdere, om de berettiger procedurer i henhold til artikel 258 og 260 i TEUF og, hvor det er relevant, budgetkonditionalitet;

32. opfordrer medlemsstaterne til at vedtage foranstaltninger til støtte for gennemførelse med klare tidsfrister, fastlæggelse af ansvar og parlamentarisk tilsyn og til at sikre retsvæsenets uafhængighed og sikre, at de nationale domstole ikke hindres i at anvende Menneskerettighedsdomstolens og EU-Domstolens retspraksis konsekvent;

33. minder om, at retsstaten undermineres, når demokratisk vedtagne love står over for institutionelle hindringer eller modstand fra visse retslige eller administrative sektorer, der er mere vidtgående end legitim revision eller kontrol, og som hindrer deres korrekte gennemførelse; understreger, at demokratiske stater skal sikre mekanismer til politisk og social forsoning, forebygge overdreven retsliggørelse af politiske konflikter og styrke den demokratiske dialog;

34. understreger den klare forbindelse mellem tilbageskridt med hensyn til retsstatsprincippet og alvorlige krænkelser af grundlæggende rettigheder, herunder manglende retssikkerhed for tilbageholdte, misbrug af varetægtsfængsling, tilskyndelse til had i den politiske eller institutionelle debat og restriktive foranstaltninger over for civilsamfundsorganisationer; er af den faste overbevisning, at Kommissionen bør vurdere, hvordan medlemsstaterne håndterer disse overtrædelser af retsstatsprincipperne og de grundlæggende rettigheder og øge sine bestræbelser med henblik på at sikre et tilgængeligt, effektivt og upartisk retssystem; bemærker med

bekymring brugen af ekstraordinære retlige procedurer og gennemførelsesdekreter til at omforme det retlige landskab ud over normal parlamentarisk kontrol, hvilket afspejler mønstre, der tidligere er identificeret som uforenelige med magtens tredeling;

35. opfordrer Kommissionen til at behandle fængselsforholdene som et retsstatsanliggende i lyset af den udbredte overbelægning, de mangelfulde levevilkår og stigende selvmordsrater, som undergraver de indsattes grundlæggende rettigheder på tværs af medlemsstaternes fængselsvæsener; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at forholdene under frihedsberøvelse i fængsler, herunder ungdomsfaciliteter, er i overensstemmelse med standarder for grundlæggende rettigheder ved at håndtere overbelægning, sikre adgang til sundhedspleje og psykologisk støtte og styrke foranstaltninger til forebyggelse af selvmord; glæder sig over de initiativer, som nogle medlemsstater har taget for at håndtere overbelægning, og understreger behovet for yderligere strukturelle foranstaltninger, herunder sammenhængende strategier til at reducere antallet af fængselsindsatte og prioritere ikkefrihedsberøvende foranstaltninger og andre alternativer til fængsling;

Rammer for bekæmpelse af korruption

36. gentager, at korruption er en alvorlig trussel mod demokratiet, retsstatsprincippet og en retfærdig behandling af alle borgere, at den hæmmer den økonomiske udvikling, undergraver offentlighedens tillid til institutionerne og skaber sårbarheder, som kan udnyttes af eksterne aktører på både nationalt plan og EU-plan;

37. beklager, at offentlighedens tillid til bekæmpelsen af korruption fortsat er lav, da to tredjedele af europæerne mener, at korruptionssager på højt plan ikke forfølges tilstrækkeligt, mere end halvdelen mener, at regeringens foranstaltninger er ineffektive, og næsten halvdelen tvivler på den upartiske anvendelse af foranstaltninger til bekæmpelse af korruption; fremhæver betydelige mangler i rapporteringsmekanismerne og offentlighedens bevidsthed; er af den opfattelse, at dette er et klart tegn på, at EU skal intensivere sit arbejde med at forebygge og bekæmpe korruption;

38. er dybt bekymret over de korruptionssager, der er afsløret i EU-institutionerne, og understreger, at retsstatsprincippet kræver, at personer, der bestrider et offentlig hverv, ikke må handle vilkårligt eller misbruge deres magt til personlig vinding; opfordrer EU-institutionerne til fuldt ud at anvende principperne om god forvaltningspraksis, herunder gennemsigtighed, ansvarlighed og integritet;

39. understreger, at EU's fulde medlemskab af Greco, ud over den nuværende observatørstatus, er nødvendigt for at imødegå den

eksisterende asymmetri, hvor alle EU-medlemsstater evalueres af Greco, mens EU-institutionerne selv ikke bliver det, hvilket begrænser sammenhængen på tværs af EU's integritetsramme; understreger, at Kommissionen ikke med rimelighed kan forventes at foretage en vurdering af sig selv i spørgsmål om integritet og korruptionsbekæmpelse, og at det er afgørende at anvende et anerkendt, uafhængigt eksternt tilsynsorgan for at sikre troværdighed, gennemsigtighed og offentlighedens tillid; understreger betydningen af at sende et klart politisk signal om, at EU-institutionerne selv er underlagt samme grad af kontrol og de samme standarder som de nationale myndigheder; minder om, at EU-medlemskab af Greco ville styrke tilpasningen af reglerne, sikre metodologisk sammenhæng, forbedre gennemsigtigheden, ansvarligheden og effektiviteten i forvaltningen af EU-midler, lovgivningsprocessen og EU-institutionernes arbejde og samtidig styrke samarbejdet med medlemsstaterne, kandidatlandene og nabolandene om bekæmpelse af korruption;

40. opfordrer Kommissionen til straks at afslutte forhandlingerne om EU's fulde medlemskab af Greco; bemærker, at EU-tiltrædelse kan følge to juridiske veje, enten ved en direkte anmodning om at tiltræde Greco-aftalen eller, mere direkte, gennem tiltrædelse af en eller begge Europarådets konventioner for bekæmpelse af korruption (ETS nr. 173 og/eller 174), hvilket automatisk ville indebære Greco-medlemskab; opfordrer derfor Kommissionen til straks at forfølge den mest effektive juridiske vej til fuldt Greco-medlemskab og til at sikre, at den årlige rapport om retsstatssituationen også omfatter EU-institutionerne;

41. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre alle henstillinger fra Greco (Europarådet);

42. opfordrer medlemsstaterne til at offentliggøre, vedtage, ajourføre, overvåge, gennemføre og revidere deres nationale strategi for forebyggelse og bekæmpelse af korruption, opstille mål, prioriteter og tilsvarende foranstaltninger samt midlerne til at opfylde disse mål med henblik på at sikre, at indsatsen mod korruption integreres i alle relevante politiske sektorer;

43. anerkender den centrale rolle, som Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) spiller med hensyn til at beskytte retsstatsprincippet og bekæmpe korruption i EU og til effektivt at beskytte Unionens finansielle interesser mod kriminel aktivitet; opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge niveauet af de deltagende medlemsstaternes samarbejde med EPPO i de fremtidige rapporter og til at gøre fuld brug af sine redskaber, hvis samarbejdet er mangelfuldt; støtter styrkelsen af EPPO's overvågnings- og koordinationsbeføjelser samt operationelle beføjelser med henblik på at styrke dets kapacitet til at efterforske og retsforfølge korruption i medlemsstaterne; opfordrer Kommissionen til at fremskynde revisionen af EPPO-forordningen med henblik på at styrke det

operationelle samarbejde og støtten til dataanalyse mellem EPPO og Europol; opfordrer indtrængende alle medlemsstater, som endnu ikke har tilsluttet sig EPPO, til at gøre det med henblik på at gøre bekæmpelsen af korruption mere effektiv, navnlig i forbindelse med beskyttelse af EU-midler;

44. opfordrer medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande samt EU's institutioner, organer, kontorer og agenturer til at indføre eller styrke forebyggende foranstaltninger mod korruption såsom specialiserede og uafhængige institutioner til bekæmpelse af korruption, gennemsigtig forvaltning af EU-midler, styrket eller korrekt håndhævelse af gennemsigtighedskrav i beslutningstagningen såsom registre over lobbyister og rapporteringsforpligtelser vedrørende politisk finansiering, sikring af en høj grad af gennemsigtighed på de relevante EU-politikområder, adfærdskodekser for offentligt ansatte, obligatoriske indberetninger af aktiver og kontrol heraf, systemer for tidlig varsling og klare regler om interessekonflikter og svingdørspraksisser;

45. opfordrer alle EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer til at styrke deres foranstaltninger til bekæmpelse af korruption med hensyn til offentliggørelse og håndtering af interessekonflikter, åben adgang til information samt regler til regulering af EU-institutioners, -organers, -kontorers og -agenturers interaktion med den private sektor;

46. opfordrer EU's agenturer, kontorer og institutioner, såsom Europol, Eurojust, Den Europæiske Revisionsret, EPPO og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) til at forbedre deres samarbejde, navnlig ved at gennemgå og styrke EU's struktur for bekæmpelse af svig, herunder ved at sikre, at OLAF råder over tilstrækkelige ressourcer, for at sikre en mere effektiv afsløring, forebyggelse og retsforfølgning af overtrædelser af retsstatsprincippet, når disse har direkte eller indirekte konsekvenser for Unionens finansielle interesser;

47. opfordrer til at styrke forebyggende foranstaltninger mod praksis med "svingdøre" i retssystemet, navnlig i kandidatlande og potentielle kandidatlande, for at forhindre dommere og anklagere i at tiltræde statslige og politiske embeder, der vil kunne medføre interessekonflikter og skade retssystemets integritet og upartiskhed;

48. udtrykker dyb bekymring over situationen i nogle medlemsstater, hvor specialiserede korruptionsbekæmpende organer er blevet afviklet, absorberet i mindre uafhængige strukturer eller har fået deres kompetencer omfordelt på måder, der mindsker deres uafhængighed eller gør det muligt at anvende anklagemyndighedens eller politiets beføjelser til politiske formål; bemærker, at denne udvikling har ført til et kraftigt fald i efterforskningen og retsforfølgningen af korruptionssager, herunder sager på højt plan, og undergraver effektiviteten af de nationale rammer for

bekæmpelse af korruption, hvilket fremgår af nylige ekspertanalyser; påpeger, at anklagemyndigheden er et centralt element i medlemsstaternes kapacitet til at bekæmpe kriminalitet og korruption; beklager enhver statslig eller politisk indblanding i strafferetlige efterforskninger, herunder korruption og relaterede lovovertrædelser;

49. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at disciplinærråd, anklagemyndigheder, korruptionsbekæmpende agenturer og retsvæsenet er uafhængige, upartiske og specialiserede og råder over passende ressourcer i overensstemmelse med henstillingerne fra De Forenede Nationers konvention mod korruption (UNCAC) og Greco;

50. glæder sig over det nye direktiv om bekæmpelse af korruption, som ajourfører og styrker EU's retlige ramme i overensstemmelse med UNCAC; glæder sig navnlig over harmoniseringen på EU-plan af definitionen af centrale korruptionsforbrydelser, herunder bestikkelse i den offentlige og private sektor, uretmæssig tilegnelse, handel med indflydelse, obstruktion af rettens gang, ulovlig berigelse, hemmeligholdelse og alvorligt misbrug af offentlige funktioner; minder om, at lovovertrædelsen embedsmisbrug og andre lignende lovovertrædelser er omfattet af direktivet, udgør en integrerende del af lovgivningsrammen vedrørende korruptionsbekæmpelse og gennemsigtighed og strider mod de internationale konventioner om bekæmpelse af korruption; glæder sig over styrkelsen af strafferetlige sanktioner for både fysiske og juridiske personer, herunder frihedsstraffe på mindst tre til fem år, udelukkelse fra offentlige hverv og udelukkelse fra adgang til offentlige midler samt omsætningsbaserede bøder til virksomheder; bemærker de skærpede kompetenceregler, der gør det muligt for medlemsstaterne at retsforfølge visse lovovertrædelser begået i udlandet; glæder sig over den styrkede forebyggende ramme, herunder forpligtelsen til at have specialiserede korruptionsbekæmpende organer eller organisatoriske enheder, foretage regelmæssige risikovurderinger og sikre beskyttelse af whistleblowere og samarbejdende personer; fremhæver, at direktivet om bekæmpelse af korruption understreger, at selv om det fuldt ud overholder alle relevante bestemmelser i nationale forfatninger, forfatningsmæssige principper og love, kan uberettiget beskyttelse af enkeltpersoner – navnlig dem, der bestrider et offentligt hverv – mod at blive stillet til ansvar for lovovertrædelser i form af korruption undergrave offentlighedens tillid på en måde, der er uforenelig med målene i dette direktiv; understreger endvidere, at medlemsstaterne bør have et system til registrering, udarbejdelse og fremlæggelse af anonymiserede statistiske data om antallet af benådninger i forbindelse med domme vedrørende direktivets artikel 7, 8, 9 og 10; opfordrer derfor indtrængende alle medlemsstater til at gennemføre direktivet om bekæmpelse af korruption fuldt ud;

51. understreger, at offentligt ansatte i både EU-institutionerne og

medlemsstaterne i henhold til retsstatsprincippet skal handle gennemsigtigt og i offentlighedens interesse og uden magtmisbrug eller vilkårlig beslutningstagning; opfordrer medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande til at fremme en integritetskultur gennem regelmæssig uddannelse i korruptionsbekæmpelse for offentligt ansatte, retshåndhævende myndigheder og retsvæsen og aktiv inddragelse af civilsamfundet;

52. understreger, at informationsfrihed og adgang til oplysninger af offentlig interesse er en grundlæggende rettighed og et væsentligt element i gennemsigtighed, demokratisk ansvarlighed og bekæmpelse af korruption; bemærker, at Kommissionens rapport om retsstatssituationen dækker dette område systematisk, herunder uberettigede begrænsninger, forsinkelser eller hindringer for adgangen til offentlige oplysninger; opfordrer medlemsstaterne til at garantere en rettidig, effektiv og ikkediskriminerende adgang til oplysninger, som offentlige myndigheder er i besiddelse af, og til at afstå fra lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger, der begrænser gennemsigtigheden eller hindrer den offentlige kontrol;

53. udtrykker bekymring over, at nylige strafferetlige reformer, der reducerer sanktioner og forældelsesfrister for korruptionsbekæmpelse, resulterede i, at hundredvis af korruptionsrelaterede sager blev indstillet, herunder sager, der involverer alvorlige lovovertrædelser, hvilket svækker afskrækkelsen, fremmer et klima af straffrihed og udhuler tilliden til offentlige institutioner;

54. bemærker, at koncentrationen af den udøvende magts indflydelse på anklagere i Ungarn kombineret med lovgivningsmæssige reformer, der gør det muligt at afslutte korruptionssager eller svække sanktionerne, afspejler mønstre med systemiske tilbageskridt, som Europa-Parlamentet tidligere har konstateret i forbindelse med procedurer i henhold til artikel 7 i TEU;

55. opfordrer indtrængende medlemsstaterne, kandidatlandene og de potentielle kandidatlande til at sikre en hurtig, grundig og upartisk efterforskning af korruptionssager og særligt at prioritere sager, der involverer højtstående embedsmænd, med henblik på at sikre retsstatsprincippet, opretholde offentlighedens tillid og sikre ansvarlighed på alle forvaltningsniveauer; opfordrer endvidere medlemsstaterne til at følge op på sådanne sager inden for en rimelig tidsfrist, så der ikke skabes en fornemmelse af straffrihed blandt borgerne;

56. opfordrer medlemsstaterne til at tilpasse deres retlige bestemmelser om højtstående embedsmænds strafferetlige ansvar som defineret i direktivet om bekæmpelse af korruption og til at mindske retlige og proceduremæssige hindringer, der forhindrer de judicielle myndigheder i hurtigt at undersøge relevante sager;

57. opfordrer Kommissionen til systematisk at rapportere om og skelne mellem resultaterne af efterforskninger, tiltaler og endelige domfældelser i korruptionssager på højt niveau i hver medlemsstat; opfordrer endvidere Kommissionen til at indkredse situationer med vedvarende straffrihed som strukturelle sårbarheder med betydelige konsekvenser for beskyttelsen af EU-budgettet og til at medtage disse resultater i kapitlet om bekæmpelse af korruption i rapporten om retsstatssituationen;

58. anerkender den vigtige rolle, som whistleblowere spiller i afsløring af korruption og fremme af gennemsigtigheden på tværs af både den offentlige og private sektor; understreger behovet for at sikre, at de beskyttes effektivt mod repressalier og chikane; opfordrer til en yderligere styrkelse af uafhængige og selvstændige myndigheder til beskyttelse af whistleblowere og til, at de integreres i bredere nationale rammer for bekæmpelse af korruption; opfordrer indtrængende medlemsstaterne og kandidatlandene til at beskytte og yderligere styrke beskyttelsen af whistleblowere og journalister, der rapporterer om korruption eller kritisabel forvaltning af EU-midler, ved at sikre fortrolige indberetningskanaler, effektive retsmidler mod repressalier og beskyttelse af undersøgende journalistik og af ytringsfrihed; opfordrer til indførelse af særlige, skærpende omstændigheder i straffeloven for lovovertrædelser, der begås mod journalister, når sådanne handlinger er motiveret af eller har forbindelse til deres faglige aktiviteter;

Beskyttelse af journalister og mediepluralisme og mediefrihed

59. konstaterer, at drab på undersøgende journalister udgør et direkte angreb på retsstatsprincippet, da de ikke blot undergraver borgernes og institutionernes mulighed for at drage magthaverne til ansvar, men også udgør en af de mest ekstreme former for censur og udgør en direkte trussel mod ytringsfriheden og de demokratiske institutioners funktion; understreger, at trusler, chikane og kampagner mod journalister, herunder dem, der er politisk motiverede, skaber en afskrækkende virkning på undersøgende rapportering og skal udløse hurtige, grundige, uafhængige og effektive undersøgelser;

60. fordømmer på det kraftigste overvågningen af journalister, navnlig ved hjælp af spyware, herunder Paragon Grafit-sagen, samt angrebene på journalister og civilsamfundsaktører i flere medlemsstater, som udgør en krænkelse af ytringsfriheden og mediefriheden og undergraver demokratiets principper; fremhæver betydningen af at beskytte journalister og fortroligheden af deres kommunikation mod enhver form for ulovlig eller vilkårlig overvågning; glæder sig over indsatsen for at styrke beskyttelsesgarantierne mod en sådan praksis; understreger behovet for at styrke de eksisterende beskyttelsesgarantier, herunder domstolsprøvelse, nødvendigheds- og proportionalitetsvurderinger og effektive klagemekanismer samt håndhævelsen af EU-retten;

61. er stadig bekymret over Kommissionens begrænsede opfølgning på henstillingerne fra Parlamentets undersøgelsesudvalg vedrørende brugen af Pegasus og tilsvarende spyware og mener, at en fuldstændig og rettidig gennemførelse heraf i væsentlig grad ville styrke EU's kapacitet til at forebygge misbrug og værne om de grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at aflægge rapport til Parlamentet, navnlig til Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), om status for gennemførelsen af disse henstillinger; opfordrer Kommissionen til at behandle brugen af spyware mod journalister i sin fremtidige rapport om retsstatssituationen, da det har en direkte indvirkning på mediefriheden, mediepluralismen og journalisters sikkerhed; anerkender, at visse medlemsstater efter bekymringer, der er givet udtryk for på EU-plan, har indført reformer, der har til formål at forbedre tilsynet, gennemsigtigheden og ansvarligheden i forbindelse med anvendelsen af overvågningsteknologier;

62. bemærker med bekymring anvendelsen af stadig mere indgribende overvågningsteknologier, herunder AI-baserede værktøjer, navnlig hvor deres anvendelse i uforholdsmæssig grad kan gribe ind i grundlæggende rettigheder såsom privatlivets fred, forsamlingsfriheden eller mediefriheden; understreger, at overvågningsteknologier baseret på AI, herunder biometriske systemer såsom ansigtsgenkendelse, udgør en høj risiko for respekten for de grundlæggende rettigheder, og at de, når de anvendes, skal være underlagt forudgående retskendelse og gennemsigtigt tilsyn; opfordrer Kommissionen til at vurdere, om national praksis, der omfatter biometrisk overvågning eller omfattende dataindsamling, udgør systemiske risici for retsstatsprincippet;

63. udtrykker dyb bekymring over de stadig mere veldokumenterede påstande om ulovlig overvågning og spionage rettet mod EU-institutioner; understreger, at en sådan praksis, hvis den bekræftes, vil udgøre en alvorlig trussel mod retsstatsprincippet, magtens tredeling, demokratisk kontrol og integriteten af EU's beslutningsprocesser;

64. minder om, at anvendelsen af spyware i betragtning af dets meget indgribende karakter udgør et alvorligt indgreb i de grundlæggende rettigheder, underminerer den gensidige tillid mellem medlemsstaterne og kan forvride det indre markeds funktion og EU's politikker; opfordrer til fuld gennemsigtighed, effektiv og uafhængig kontrol med sådanne praksisser og konkrete korrigerende foranstaltninger, herunder på EU-plan, for at sikre ansvarlighed; gentager, at overvågning skal foretages i overensstemmelse med loven, tjene et legitimt mål og være strengt nødvendig og forholdsmæssig og underlagt solide beskyttelsesgarantier; understreger, at ethvert misbrug af overvågningsværktøjer, som er behørigt konstateret efter en korrekt rettergang, skal have håndgribelige konsekvenser i henhold til EU's retlige og finansielle

instrumenter;

65. er fortsat dybt bekymret over, at ejerskabet til medier, hvad enten disse er i offentlige eller private hænder, fortsat er stærkt koncentreret i mange medlemsstater, kandidatlande og potentielle kandidatlande, hvilket potentielt er en trussel for mangfoldigheden af oplysninger og synspunkter; udtrykker bekymring over den stigende politiske indblanding i public service-mediers, styring, ledelse og personale, hvilket undergraver deres uafhængighed; understreger den demokratiske betydning af uafhængige og velfinansierede public service-medier; opfordrer medlemsstaterne, kandidatlandene og potentielle kandidatlande til at vedtage lovgivningsmæssige rammer for at forhindre horisontal koncentration, sikre gennemsigtighed omkring ejerskab og ledelse, herunder gennem offentlige registre over ejerskab, garantere gennemsigtig tildeling af offentlige midler og indføre uafhængige tilsyns- og overholdelsesmekanismer med henblik på at værne om den redaktionelle og journalistiske uafhængighed og mediernes rolle som offentlig vagthund;

66. fordømmer enhver utilbørlig politisk indblanding i forvaltningen af offentlige medier og bemærker med bekymring strukturreformer i visse medlemsstater, der øger den politiske indflydelse på udnævnelses- og afskedigelsesprocedurer, samt brugen af statskontrolleret reklame, politisk påvirkede tilsynsorganer og mediekonsolidering i regeringsvenlige konglomerater, som tilsammen undergraver mediepluralismen og begrænser adgangen til uafhængig information; opfordrer medlemsstaterne til at sikre gennemsigtige, åbne, effektive og ikkediskriminerende udnævnelsesprocedurer for styrende organer baseret på objektive og forholdsmæssige kriterier, der er fastsat på forhånd, i overensstemmelse med artikel 5 i den europæiske forordning om mediefrihed, og opfordrer indtrængende Kommissionen til nøje at overvåge nationale reformer, der kan underminere mediepluralismen og public service-mediernes uafhængighed; understreger, at uafhængige og pålidelige medier, herunder public service-medier uden politisk kontrol, er uundværlige for demokratisk ansvarlighed, da de sætter borgerne i stand til at kontrollere magthaverne og afsløre korruption og embedsmisbrug;

67. minder om, at onlineplatforme såsom Instagram, Tiktok og X er vigtige nyhedskilder for borgerne, navnlig for det yngre publikum; udtrykker bekymring over, at anbefalingssystemer kan forstærke polariserende indhold og skabe "ekkokamre" for information, hvilket udgør en alvorlig risiko for den demokratiske debat og mediepluralismen; opfordrer Kommissionen at sikre en effektiv

opretholdelse af forordningen om digitale tjenester[66], navnlig for så vidt angår platformenes ansvar for at afbøde risici for mediepluralisme og samfundsdebatten;

68. glæder sig over initiativer til fremme af frie, uafhængige og pluralistiske medier såsom den europæiske forordning om mediefrihed; beklager imidlertid, at den europæiske forordning om mediefrihed i de fleste medlemsstater stadig langtfra er gennemført effektivt; opfordrer medlemsstaterne til straks at opfylde deres forpligtelser til at sikre en hurtig og fuldstændig gennemførelse heraf, herunder gennemsigtighed i tildelingen af statslig reklame online og offline, og beskyttelse af mediepluralisme og redaktionel uafhængighed; opfordrer Kommissionen til at yde støtte til medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen af den europæiske forordning om mediefrihed i national ret, overvåge dens gennemførelse og overveje traktatbrudsprocedurer, hvis forpligtelserne ikke opfyldes; opfordrer Kommissionen til aktivt at bistå medlemsstaterne med anvendelsen af den europæiske forordning om mediefrihed, herunder gennem vedtagelse af fortolkende retningslinjer, hvor det er nødvendigt, og til nøje at overvåge dens effektive håndhævelse, navnlig i medlemsstater, hvor uafhængige kilder har udtrykt bekymring over situationen for mediefriheden; understreger, at journalister og interessenter i betragtning af forordningens direkte anvendelighed allerede har ret til at påberåbe sig den ved nationale domstole og EU-domstole,

69. opfordrer medlemsstaterne og kandidatlandene til at sikre beskyttelsen af journalister og andre mediefolk i EU i overensstemmelse med Kommissionens henstilling (EU) 2021/1534[67] og (EU) 2022/758[68]; understreger, at beskyttelsen af journalister ikke kun skal omfatte effektive fysiske sikkerhedsforanstaltninger, men også garantier mod onlinetrusler, chikane og digitale angreb samt adgang til oplysninger uden unødige hindringer;

70. fordømmer hadefuld tale, både online og offline, herunder i

---

66 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

67 Kommissionens henstilling (EU) 2021/1534 af 16. september 2021 om sikring af journalisters og andre mediefolks beskyttelse og sikkerhed og styrkelse af deres position i Den Europæiske Union (EUT L 331 af 20.9.2021, s. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj).

68 Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 af 27. april 2022 om beskyttelse af journalister og menneskerettighedsforkæmpere, som engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement") (EUT L 138 af 17.5.2022, s. 30), ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

mainstreammedier, sociale medier og på offentlige områder, da den udgør en alvorlig trussel mod demokratiet og retsstatsprincippet; opfordrer til en stærkere håndhævelse af medielovgivningen for at sikre et mangfoldigt og inklusivt medielandskab; understreger, at offentlige personer skal gå foran med et godt eksempel for at sikre en respektfuld debat; minder om, at ytringsfriheden er en grundlæggende rettighed og ikke bør begrænses uberettiget; understreger, at ytringsfriheden ikke må bruges til at retfærdiggøre hadefuld tale eller hadforbrydelser; opfordrer medlemsstaterne til at ophæve eller ændre lovgivning, der ikke er i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder med hensyn til ytringsfrihed og offentlig debat;

71. minder om, at ytringsfrihed er en hjørnesten i demokratiske samfund og et væsentligt element i retsstatsprincippet; bemærker med bekymring stigningen i administrative og strafferetlige foranstaltninger rettet mod akademikere, journalister og menneskerettighedsforkæmpere;

72. opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre direktivet om bekæmpelse af SLAPP fuldt ud og rettidigt[69] og Kommissionens henstilling (EU) 2022/758; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at gå videre end minimumsgennemførelse og vedtage omfattende nationale foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP for at beskytte journalister og andre mål mod intimidering, ærekrænkelse eller begrænsninger i udøvelsen af deres erhverv;

73. anbefaler, at medlemsstaterne, i forbindelse med gennemførelsen af direktivet, udvider dets anvendelse til også at omfatte nationale sager, eftersom flertallet af SLAPP'er sker på nationalt plan; tilskynder til vedtagelse af mekanismer for tidlig afvisning, effektive regler for omkostningsoverførsel, afskrækkende sanktioner mod parter i urimelige retssager og solide støtteforanstaltninger for berørte journalister og andre mål;

74. opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at overveje forslag eller supplerende instrumenter til håndtering af SLAPP'er, der ikke er omfattet af den nuværende EU-ramme, og til at undersøge ændringer, der udvider direktivets anvendelsesområde ud over grænseoverskridende sager og sikrer et højt og ensartet beskyttelsesniveau i hele EU;

75. opfordrer Kommissionen til at vurdere, om EU's sanktioner til bekæmpelse af desinformation opfylder proportionalitetskravet i EU-retten og chartrets artikel 11, samtidigt med at det fuldt ud anerkender det legitime mål om at vedtage politikker til håndtering

---

69 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1069 af 11. april 2024 om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement") (EUT L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

af desinformation og informationsmanipulation; mener, at retten til at blive hørt og tilstrækkelige retlige garantier skal sikres, inden Rådet anvender sådanne foranstaltninger, navnlig hvis EU-borgernes, især journalisters, rettigheder risikerer at blive undergravet;

76. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at mindretal effektivt kan deltage i og få adgang til medier, og at audiovisuelle medietjenester ikke indeholder tilskyndelse til vold eller had mod mindretal;

77. opfordrer medlemsstaterne til at etablere rammer, der sikrer menneskers frihed til at søge, modtage og formidle informationer, samt til at sikre, at nationale koordinatorer, der er udpeget i henhold til forordningen om digitale tjenester, er i stand til fuldt ud at udføre deres rolle i forbindelse med fremme af informationsudveksling og samarbejde på EU-plan; understreger vigtigheden af en effektiv og rettidig gennemførelse af forordningen om digitale tjenester for at sikre et sikkert, gennemsigtigt og ansvarligt onlinemiljø; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at gennemførelsen i national ret af direktiv (EU) 2016/343 om uskyldsformodning sker med fuld respekt for ytrings- og informationsfriheden som garanteret ved artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention og artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og ikke indfører begrænsninger for rapportering om spørgsmål af offentlig interesse;

78. minder om vigtigheden af at overvåge store onlineplatforme og håndhæve forordningen om digitale tjenester, herunder undersøgelser af algoritmisk manipulation, forstærkning af hadefuld tale, politisk propaganda eller manglende tilsyn; understreger vigtigheden af gennemsigtighed i platformalgoritmer, uafhængige revisioner og mekanismer til faktatjek for at bekæmpe desinformation og understreger, at disse foranstaltninger bør suppleres med garanteret adgang til oplysninger og fremme af mediekendskab blandt alle borgere;

79. understreger, at omfattende desinformation og informationsmanipulation, der i stigende grad forstærkes af avancerede AI-systemer, udgør en alvorlig risiko for retsstatsprincippet og de demokratiske processer; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til fuldt ud at håndhæve forordningen om digitale tjenester og forordningen om kunstig intelligens[70] for at sikre gennemsigtighed, ansvarlighed og effektiv afbødning af AI-drevne systemiske risici for retsstatsprincippet,

---

70 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

navnlig i forbindelse med valg;

Civilsamfundets råderum

80. understreger den afgørende rolle, som et stærkt og uhindret civilsamfund, herunder græsrods- og lokalsamfundsorganisationer, fagforeninger, aktivistgrupper, menneskerettighedsforkæmpere og ikkestatslige organisationer (NGO'er), samt uafhængige myndigheder og ombudsmænd spiller med hensyn til at fremme og opretholde demokrati, ligestilling, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder og sikre ansvarliggørelse for både statslige og private aktører gennem deres rolle som vagthund; minder om, at Kommissionen i denne forbindelse anerkender, at der i nogle medlemsstater fortsat findes hindringer for at skabe et miljø, der er befordrende for civilsamfundsaktørernes arbejde, samt behovet for yderligere foranstaltninger for dem, eksempelvis målrettet uddannelse, bevidstgørelse og beskyttelsesmekanismer; opfordrer indtrængende Kommissionen til at intensivere bestræbelserne på at styrke beskyttelsen af alle disse aktører og garantere de betingelser, der er nødvendige, for at deres aktiviteter kan udøves effektivt; minder om behovet for et sikkert og støttende miljø for dem; tilskynder til aktivt medborgerskab og deltagelse i demokratiske processer;

81. anerkender den rolle, som civilsamfundet og ikkestatslige organisationer spiller med hensyn til at beskytte mindretal og bekæmpe forskelsbehandling, og opfordrer til retfærdig og lige adgang til støtte;

82. gentager vigtigheden af en bred høring i forbindelse med udarbejdelsen af retsstatsrapporten; opfordrer Kommissionen til at prioritere fysiske besøg i medlemsstaterne, da de giver mulighed for en mere omfattende og kontekstuel vurdering af situationen;

83. fremhæver vigtigheden af et dynamisk civilsamfundsmæssigt råderum og af retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed i hele EU og understreger, at disse rettigheder, der er beskyttet af folkeretten og chartret, er afgørende for demokratiet og regeringers ansvarlighed; bemærker, at der er brug for at styrke disse friheder yderligere i nogle medlemsstater; opfordrer medlemsstaterne til at sikre beskyttelsen af forsamlingsfriheden for alle og garantere et sikkert, befordrende og juridisk sikkert miljø for udøvelsen heraf i overensstemmelse med EU-retten og europæiske og internationale menneskerettighedsstandarder; bemærker med bekymring de stigende begrænsninger, der påvirker det civilsamfundsmæssige råderum i flere medlemsstater, herunder uforholdsmæssig store administrative byrder, smædekampagner og begrænsninger for adgangen til ressourcer, hvilket skaber en afskrækkende virkning og underminerer civilsamfundets rolle som vagthund;

84. udtrykker dyb bekymring over de gentagne begrænsninger af forsamlingsfriheden; fremhæver den kritik, som Europarådet, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, De Forenede Nationer og civilsamfundsorganisationer har givet udtryk for med hensyn til visse love, herunder relevant lovgivning på sikkerhedsområdet, som ikke opfylder kravet om proportionalitet, hvilket kan svække retsgarantierne og være i strid med internationale menneskerettighedsforpligtelser; opfordrer medlemsstaterne til at afstå fra at indføre love eller praksis, der præventivt begrænser retten til fredelig forsamling, herunder at pålægge demonstranter, der deltager i fredelige demonstrationer, sanktioner eller bøder uden retsligt tilsyn; minder medlemsstaterne om, at love og praksis vedrørende forsamlinger og demonstrationer altid skal overholde internationale menneskerettighedsstandarder, herunder gennem passende uddannelse i menneskerettigheder og crowd management for retshåndhævelsespersonale; tilskynder medlemsstaterne til at indføre passende procedurer eller mekanismer til registrering af identitetskontrol og opfordrer medlemsstaterne til at offentliggøre data om kvæstelser og dødsfald under demonstrationer med henblik på at øge de retshåndhævende myndigheders gennemsigtighed og ansvarlighed;

85. anerkender EU-strategien for civilsamfundet og foranstaltningerne til styrket beskyttelse, deltagelse og bæredygtig finansiering, herunder civilsamfundsplatformen, videncentret for det civilsamfundsmæssige råderum og yderligere beskyttelsesværktøjer;

86. opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til fortsat at forbedre de retlige og reguleringsmæssige rammer for civilsamfundet og samtidig sikre, at enhver begrænsning af foreningers finansiering og aktiviteter er klart begrundet og forholdsmæssig, forfølger legitime mål af almen interesse og er i fuld overensstemmelse med EU-retten og europæiske menneskerettighedsstandarder, herunder den europæiske menneskerettighedskonvention;

87. udtrykker dyb bekymring over indskrænkningen af det civilsamfundsmæssige råderum og den stigende forfølgelse af civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere i EU, navnlig dem, der arbejder med bekæmpelse af racisme, klimaretfærdighed, LGBTIQ+-rettigheder, kvinders rettigheder, migration, herunder humanitær bistand til personer i havsnød, samt bekæmpelse af korruption; opfordrer indtrængende Kommissionen til systematisk at overvåge situationen for disse organisationer i sine retsstatsrapporter, da et indskrænket civilsamfundsmæssigt råderum udgør et strukturelt retsstatsproblem; opfordrer medlemsstaterne til at yde effektiv beskyttelse til menneskerettighedsforkæmpere, herunder mekanismer til hurtig reaktion på trusler;

88. udtrykker bekymring over forfatningsændringer, der undergraver retssikkerheden og EU-rettens forrang;

89. fordømmer den overdrevne og rutinemæssige brug af fremskyndede lovgivningsprocedurer i Ungarn, hvor en betydelig del af lovene vedtages uden passende høring, hvilket undergraver principperne om bedre lovgivning, gennemsigtighed, inklusion og demokratisk kontrol;

90. opfordrer medlemsstaterne til at sikre en afbalanceret ramme, der støtter ansvarlighed og gennemsigtighed for alle enheder, der søger at påvirke offentlige politikker, samtidig med at civilsamfundet får mulighed for at operere frit, sikkert og effektivt; er bekymret over den stigende grad af retlige og finansielle restriktioner, smædekampagner og kriminalisering af civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, herunder uberettiget kriminalisering af civilsamfundsaktiviteter; opfordrer medlemsstaterne til at afholde sig fra uforholdsmæssige restriktioner af forsamlings- og foreningsfriheden; gentager vigtigheden af at gennemføre direktivet om bekæmpelse af SLAPP samt Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 fuldt ud for at beskytte civilsamfundsorganisationer; understreger, at rapporteringsforpligtelser for NGO'er ikke må være mere omfattende, end hvad der er strengt nødvendigt, og skal stå i et rimeligt forhold til de specifikke mål, der forfølges;

91. understreger, at gennemsigtigheden og ansvaret i forbindelse med anvendelsen af EU-midler er vigtige retsstatslige elementer; understreger, at der bør være rapporteringsforpligtelser og gennemsigtighed for at sikre, at EU-midler bruges fornuftigt, samtidig med at unødvendige byrder for organisationerne undgås; mener, at den nuværende EU-lovgivning om kontrol, due diligence og gennemsigtighed udgør et solidt grundlag, og understreger, at EU fortsat bør være parat til at revidere og styrke rammen, hvis der konstateres mangler; opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at sikre, at der tildeles tilstrækkelige og bæredygtige finansielle ressourcer til civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere i overensstemmelse med klare kriterier for støtteberettigelse og tilsynsmekanismer, der vil være i fuld overensstemmelse med de eksisterende regler om gennemsigtighed, ansvarlighed og udgifter, navnlig i forbindelse med indskrænkningen af det civilsamfundsmæssige råderum og de øgede administrative byrder; mener i denne forbindelse, at Kommissionen og medlemsstaterne bør yde tilstrækkelig og konsekvent finansiering, der modsvarer dens mål, til aktører, der arbejder for at fremme grundlæggende rettigheder, demokrati og retsstatsprincippet, og understreger, at adgang til EU-finansiering skal være retfærdig, gennemsigtig og ikkediskriminerende; minder om, at finansieringsafgørelser skal være baseret på objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende kriterier i overensstemmelse med traktaterne og finansforordningen for at sikre forsvarlig økonomisk forvaltning og beskyttelse af EU's finansielle interesser;

92. understreger vigtigheden af akademisk frihed som et integreret

aspekt af retsstatsprincippet og opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at beskytte universiteterne mod utilbørlig politisk indblanding eller kontrol med akademisk forvaltning og til at sikre institutionel autonomi; tilskynder medlemsstaterne til at fremme en retsstatskultur gennem bevidstgørelseskampagner, outreachinitiativer og tiltag, der fremmer demokratiske værdier og principper;

Grundlæggende rettigheder, ligestilling og ikkeforskelsbehandling

93. understreger, at beskyttelse og fremme af de grundlæggende rettigheder udgør en væsentlig søjle i retsstatsprincippet og en central forpligtelse for alle medlemsstater i henhold til artikel 2 i TEU; understreger, at disse rettigheder skal sikres på lige fod for alle enkeltpersoner uden forskelsbehandling gennem gennemsigtige lovgivningsprocesser, effektive retsmidler og uafhængige tilsynsmekanismer; fremhæver, at retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder styrker hinanden gensidigt, og at overtrædelser af retsstatsprincippet direkte underminerer udøvelsen af de grundlæggende rettigheder;

94. understreger, at enhver begrænsning af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder skal være i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 1, og fordømmer lovgivningspraksis, der resulterer i overdreven kompleksitet, retsusikkerhed eller manglende forståelighed for borgerne;

95. understreger, at medlemsstaternes retlige rammer skal sikre lighed for loven og retten til ikke at blive forskelsbehandlet, herunder i retssager; opfordrer Kommissionen til at handle resolut i tilfælde af manglende overholdelse; understreger, at alle foranstaltninger, der påvirker den frie bevægelighed for personer, opholdsrettigheder eller familiesammenføring, skal være i overensstemmelse med gældende EU-ret og chartret, herunder princippet om ikkeforskelsbehandling, der er fastsat i chartrets artikel 21;

96. minder om, at effektiv adgang til social beskyttelse, tilstrækkelig minimumsindkomst og ikkediskriminerende offentlige tjenester er afgørende for lige udøvelse af rettigheder; opfordrer Kommissionen til at se på, hvordan social udstødelse, ekstrem fattigdom og mangel på boliger hindrer effektiv adgang til domstolsprøvelse og den praktiske udøvelse af rettigheder;

97. glæder sig over for strategien for ligestilling af LGBTIQ+-personer 2026-2030 som en central ramme for fremme af ligestilling og ikkeforskelsbehandling i hele EU, navnlig gennem forbedret gennemførelse af EU-retten på ligestillingsområdet, beskyttelse af og sikkerhed for LGBTIQ+-personer og -aktivister, styrkelse af overvågnings- og ansvarlighedsmekanismer, bevidstgørelse og uddannelse af vigtige fagfolk; opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremsætte et forslag om et bindende EU-forbud

mod omvendelsespraksis i alle medlemsstater;

98. er dybt bekymret over de diskriminerende foranstaltninger, der er indført i nogle medlemsstater under påskud af at bekæmpe såkaldt LGBTIQ-propaganda og kønsideologi; minder om generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-769/22[71], hvori det fastslås, at en sådan lovgivning, når den ikke er objektivt, videnskabeligt og forholdsmæssigt begrundet, er uforenelig med EU-retten og chartret; understreger, at disse foranstaltninger skaber øget stigmatisering, griber ind i forbuddet mod forskelsbehandling, ytrings- og informationsfriheden og krænker privat- og familielivet og den menneskelige værdighed og ikke kan berettiges af de grunde, som medlemsstaten har fremført; understreger, at systematisk forskelsbehandling af LGBTIQ+-personer drager tvivl om de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, og påvirker EU's retsorden som helhed; understreger, at Kommissionen skal handle hurtigt og beslutsomt, når medlemsstaterne omgår EU-retten, navnlig chartret om grundlæggende rettigheder, herunder gennem fremskyndede traktatbrudsprocedurer og foreløbige foranstaltninger; fordømmer diskriminerende forfatningsreformer, der påvirker ligestillingen mellem kønnene og LGBTIQ+-rettigheder;

99. beklager den manglende fremgang i politikkerne for ligestilling og ikkeforskelsbehandling i nogle medlemsstater og de vedvarende mangler i gennemførelsen af EU's nuværende lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling; fremhæver, at intersektionel forskelsbehandling af personer, der tilhører flere sårbare grupper, fortsat er et problem i adskillige medlemsstater med forskellige grader af juridisk anerkendelse og beskyttelse og ikke håndteres tilstrækkeligt under EU's nuværende rammer for ligestilling og ikkeforskelsbehandling; opfordrer indtrængende Rådet til straks at nå til enighed om det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling; opfordrer til en fortsat EU-indsats for at bekæmpe forskelsbehandling og hadforbrydelser rettet mod LGBTIQ+-personer, kvinder, mindreårige, personer med handicap, ældre, migranter og personer, der tilhører mindretal, for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse og retsmidler for ofre;

100. opfordrer alle medlemsstater til at beskytte LGBTIQ+-rettigheder i overensstemmelse med EU-retten, chartret og EU-Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols relevante retspraksis; minder om, at der i flere medlemsstater fortsat er retlige hindringer for anerkendelsen af partnerskaber mellem eller forældreskab for personer af samme køn på tværs af grænserne, hvilket er i strid med principperne om fri bevægelighed og ikkeforskelsbehandling; opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge medlemsstaternes overholdelse af EU-Domstolens retspraksis, navnlig dommene i sag

---

71 Forslag til afgørelse fra generaladvokat Tamara Ćapeta fremsat den 5. juni 2025, ECLI:EU:C:2025:408.

C-673/16[72] og C-713/23[73], og til at indlede traktatbrudsprocedurer, hvor det er nødvendigt; glæder sig over Kommissionens forslag om anerkendelse af forældreskab og opfordrer Rådet til at vedtage det hurtigt af hensyn til barnets tarv og med henblik på at sikre retssikkerheden i hele EU;

101. opfordrer alle medlemsstater til at indføre juridisk anerkendelse af partnerskaber mellem personer af samme køn i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis;

102. understreger, at manglen på tilgængelige procedurer for juridisk anerkendelse af køn udgør en krænkelse af de grundlæggende rettigheder; opfordrer alle medlemsstater til at garantere juridisk anerkendelse af kønsidentitet baseret på selvbestemmelse, sikre gensidig anerkendelse på tværs af grænserne og beskytte personoplysninger i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis;

103. udtrykker bekymring over den kraftige stigning i alle former for religiøst had, racisme, fremmedhad og andre former for forskelsbehandling i hele EU; opfordrer medlemsstaterne til at sikre lige beskyttelse for loven for alle mindretal;

104. udtrykker dyb bekymring over det stigende niveau af antisemitisme i EU og bemærker, at mange jøder beretter om at opleve antisemitisk fjendtlighed både online og offline, hvilket påvirker deres dagligdag og følelse af sikkerhed; opfordrer medlemsstaterne til at træffe effektive foranstaltninger til at sætte ind over for og forebygge antisemitiske handlinger og antisemitisk retorik;

105. udtrykker dyb bekymring over det stigende omfang af islamofobi og antimuslimsk had i EU og bemærker, at mange muslimer oplever racisme, hadforbrydelser, chikane og diskriminerende praksis i deres dagligdag; opfordrer medlemsstaterne til at træffe effektive foranstaltninger til at forebygge og håndtere denne form for handlinger og retorik;

106. fordømmer hadforbrydelser og hadefuld tale online og offline, uanset hvilke diskriminationsgrunde der er tale om; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at vedtage og gennemføre effektive foranstaltninger til bekæmpelse af alle former for racisme med fuld inddragelse af civilsamfundet og bidrag fra relevante interessenter såsom EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder; opfordrer til styrket forebyggelse, efterforskning, retsforfølgning og støtte til ofre med fuld inddragelse af civilsamfundet og

---

72 Domstolens dom (Store Afdeling) af 5. juni 2018, Relu Adrian Coman m.fl. mod Inspectoratul General pentru Imigrări og Ministerul Afacerilor Interne, ECLI:EU:C:2018:385.

73 Domstolens dom (Store Afdeling) af 25. november 2025, Jakub Cupriak-Trojan og Mateusz Trojan mod Wojewoda Mazowiecki, ECLI:EU:C:2025:917.

ligestillingsorganer; fremhæver manglen på omfattende EU-lovgivning og opfordrer til, at hadefuld tale og hadforbrydelser gøres til strafbare handlinger i EU i henhold til artikel 83, stk. 1, i TEUF, herunder når de er baseret på seksuel orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk;

107. er bekymret over efterslæbet med hensyn til beskyttelsen af rettigheder for personer, der tilhører mindretal, som i stigende grad overses; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at deres retlige rammer og politikker ikke fører til forskelsbehandling; minder om Parlamentets forslag om at medtage beskyttelse af mindretals rettigheder i retsstatsrapporten og opfordrer Kommissionen til at foreslå EU-foranstaltninger til beskyttelse af mindretals rettigheder og sprogrettigheder, herunder gennem EU's tiltrædelse af rammekonventionen om beskyttelse af nationale mindretal og den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog;

108. fremhæver den udbredte forskelsbehandling, som romasamfund udsættes for, herunder sintifjendtlighed, segregering inden for boliger, uddannelse og adgang til tjenester samt securitiseringspraksis; opfordrer til målrettede foranstaltninger, stærkere overvågnings- og ansvarlighedsmekanismer og meningsfuld inddragelse af romaernes civilsamfund, herunder i EU-tiltrædelsesprocesser;

109. opfordrer Kommissionen til at tackle racemæssig og etnisk forskelsbehandling, herunder racemæssig profilering, i forbindelse med retsstatsvurderingen, herunder gennem effektive undersøgelser, opdelt dataindsamling og offentliggørelse i overensstemmelse med standarderne for grundlæggende rettigheder og inddragelse af civilsamfundet; understreger relevansen af at tackle forskelsbehandling på tværs af indbyrdes forbundne grunde inden for en omfattende ramme for grundlæggende rettigheder;

110. opfordrer til effektive garantier for at garantere et sikkert onlinemiljø og til at tackle had, forskelsbehandling og desinformation; understreger behovet for en fuldstændig, rettighedsbaseret anvendelse af forordningen om digitale tjenester, forordningen om digitale markeder[74], forordningen om kunstig intelligens, direktivet om bekæmpelse af SLAPP og forordningen om mediefrihed;

111. fremhæver, at de manglende fremskridt hen imod fællesskabsbaserede tjenester for personer med handicap giver anledning til alvorlig bekymring med hensyn til overholdelsen af

---

[74] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1925 af 14. september 2022 om åbne og fair markeder i den digitale sektor og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og (EU) 2020/1828 (forordningen om digitale markeder) (EUT L 265 af 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

forpligtelserne vedrørende grundlæggende rettigheder;

112. gentager, at medlemsstaterne er forpligtet til at overholde EU-retten og folkeretten på migrations- og asylområdet på land og til søs; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at migrations- og asylpolitikkerne, herunder pagten om migration og asyl, gennemføres i fuld overensstemmelse med chartret, princippet om nonrefoulement og princippet om ansvarsdeling for at sikre, at menneskers ret til asyl og international beskyttelse respekteres;

113. opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre migrations- og asylpolitikker i fuld overensstemmelse med traktaterne, chartret og gældende folkeret; understreger, at alle personer på EU's område har ret til respekt for deres menneskelige værdighed, ikke må udsættes for umenneskelig eller nedværdigende behandling og er lige for loven uden nogen form for forskelsbehandling, herunder på grund af nationalitet eller migrationsstatus;

114. mener, at konklusionerne fra EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder og EU-Domstolens retspraksis udgør et pålideligt grundlag for fortolkningen af artikel 2 i TEU og anvendelsesområdet for rettighederne i chartret;

115. glæder sig over Kommissionens beslutning om at fastholde sit forslag til direktiv om ligebehandling[75] og opfordrer indtrængende Rådet til at færdiggøre og vedtage det uden yderligere forsinkelse, idet det bemærkes, at det er afgørende for at lukke huller i EU's beskyttelse mod forskelsbehandling;

116. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe effektive foranstaltninger for at bekæmpe kønsbaseret vold online og offline, herunder at føje det til listen over "strafbare handlinger i EU"; opfordrer indtrængende til et EU-lovgivningsforslag om bekæmpelse af voldtægt som defineret ved manglende samtykke og til fuld gennemførelse af EU-reglerne om vold mod kvinder og ratificering af Istanbulkonventionen i alle medlemsstater; udtrykker bekymring over kønsfjendtlige bevægelser og desinformation, der undergraver ligestilling mellem kønnene;

117. gentager sin opfordring til at fastsætte retten til sikker og lovlig abort i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder; understreger, at seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er en uadskillelig del af lighed og bekæmpelse af kønsbaseret vold;

Retsstatsprincippet og EU-budgettet

118. er bekymret over rapporter fra civilsamfundsorganisationer, der

---

[75] Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426).

tyder på, at visse krænkelser af retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder kan have været knyttet til anvendelsen af visse EU-midler i nogle medlemsstater; opfordrer Kommissionen til grundigt at undersøge, om sådanne krænkelser forekommer i EU-finansierede programmer eller projekter, og til, hvor der konstateres sådanne krænkelser, at betragte de relevante grundforudsætninger og genopretnings- og resiliensfacilitetens milepæle som uopfyldte; opfordrer endvidere Kommissionen til at medtage henstillinger vedrørende disse overtrædelser i sin årlige retsstatsrapport og til, hvis der fortsat er mangler, at suspendere yderligere betalinger, indtil de konstaterede mangler er afhjulpet;

119. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at styrke uafhængige overvågningsordninger for EU-finansierede foranstaltninger, herunder gennem konsekvensanalyser vedrørende retlige og grundlæggende rettigheder og uafhængige evalueringer med inddragelse af civilsamfundet, samtidig med at der sikres effektiv adgang til domstolsprøvelse, med henblik på at sikre overholdelse af EU-retten og chartret; opfordrer til, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at støtte en sådan overvågning;

120. understreger, at beskyttelsen af retsstatsprincippet er absolut nødvendig for at beskytte Unionens finansielle interesser; understreger, at uafhængige retssystemer, effektive rammer for bekæmpelse af korruption og gennemsigtige administrative procedurer er afgørende for at sikre, at EU-midler forvaltes, tildeles og anvendes i overensstemmelse med principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning; opfordrer til passende finansiering af organer såsom EPPO og OLAF for at sikre deres kapacitet til på effektiv vis at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, i betragtning af deres indvirkning på retsstatsprincippet;

121. understreger behovet for at øge synergierne mellem de forskellige retsstatsværktøjer og deres forbindelse til EU-budgettet og for at styrke forbindelserne mellem henstillingerne om de mest vedvarende krænkelser i den årlige retsstatsrapport og budgetværktøjer; beklager manglen på detaljer i retsstatsrapporten 2025 om, hvordan denne forbindelse skabes, navnlig i dens henstillinger;

122. insisterer på, at de foranstaltninger, der er nødvendige for frigivelse af EU-midler, som fastlagt i de relevante afgørelser truffet i henhold til forordningen om fælles bestemmelser, forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten[76] og forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet, skal vurderes på en sammenhængende måde som en del af den samme gnidningsfri og

---

[76] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

sammenhængende værktøjskasse, og at der ikke bør foretages udbetalinger, så længe der fortsat er mangler; insisterer på, at eventuelle tilbageskridt også bør tages i betragtning og adresseres for at forhindre lignende situationer eller yderligere tilbageskridt i fremtiden; opfordrer Kommissionen til at sikre, at sådanne vurderinger altid forbliver fuldstændig upartiske og uden instrumentalisering og udelukkende baseres på overholdelsen af retsstatsstandarderne; minder om, at ethvert forslag om at ophæve budgetmæssige foranstaltninger bør være baseret på solide, omfattende og ajourførte oplysninger i overensstemmelse med generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-225/24[77], hvori det blev understreget, at hver betingelse for udbetaling bør offentliggøres for at sikre gennemsigtighed og ansvarlighed; bemærker, at Kommissionens årlige retsstatsrapport udgør et væsentligt faktuelt grundlag for at kortlægge systemiske udfordringer, der kan påvirke den korrekte gennemførelse af EU-budgettet; opfordrer Kommissionen til at formulere og offentliggøre klare og detaljerede kriterier for vurdering af de budgetmæssige konsekvenser af mangler på retsstatsområdet, herunder for afbrydelser, suspensioner og omprogrammering af EU-midler, og til at sikre rettidig og ikkeselektiv beslutningstagning i alle medlemsstater;

123. gentager, at konditionalitetsmekanismen vedrørende retsstatsprincippet udgør en integreret del af Unionens værktøjskasse til finansiel styring; minder om, at forordningen om konditionalitet har været et centralt redskab med hensyn til at beskytte EU's finansielle interesser mod overtrædelser af retsstatsprincippet og bør anvendes, når dens retlige betingelser er opfyldt i hele EU-budgettet; opfordrer til en konsekvent, effektiv, rettidig og upartisk anvendelse af forordningen om konditionalitet, herunder proaktiv anvendelse af forordningens artikel 6, stk. 4, hvor det er berettiget, samtidig med at proportionalitetsprincippet overholdes; beklager Kommissionens tolkning, i henhold hvortil forordningen om konditionalitet kun bør anvendes som en sidste udvej;

124. opfordrer Kommissionen til at præcisere, hvad der udgør en tilstrækkelig direkte forbindelse mellem tilsidesættelser af retsstatsprincippet og EU's finansielle interesser, samt til at fastsætte klare, objektive og forudsigelige kriterier for vurdering af effektiviteten af budgetmæssige og afhjælpende foranstaltninger, som Den Europæiske Revisionsret har anmodet om; opfordrer Kommissionen til i sin retsstatsrapport at angive, om alvorlige risici eller overtrædelser, der er konstateret i medlemsstaterne, berettiger anvendelsen af forordningen om konditionalitet, og til at omsætte landespecifikke henstillinger vedrørende de mest vedvarende overtrædelser i medlemsstaterne til konkrete milepæle, som

---

77 Forslag til afgørelse fra generaladvokat Tamara Ćapeta fremsat den 12. februar 2026, ECLI:EU:C:2026:88.

medlemsstaterne skal følge op på, og som, hvor det er relevant, skal tjene som dokumentation for at berettige aktiveringen af forordningen om konditionalitet;

125. opfordrer indtrængende Kommissionen og Rådet til at handle hurtigt og i fuld gennemsigtighed, hvis der fastslås en forbindelse mellem tilsidesættelser af retsstatsprincippet eller alvorlige risici herfor og risici for EU-budgettet, og hvis den pågældende medlemsstat ikke gør noget for at håndtere situationen effektivt, holdbart og rettidigt;

126. opfordrer indtrængende Kommissionen til at træffe yderligere foranstaltninger i henhold til forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet i tilfældet med Ungarn med hensyn til andre overtrædelser af retsstatsprincippet, eksempelvis dem, der vedrører retssystemet; fremhæver, at svækkelse af retssystemet og af den offentlige forvaltnings uafhængighed og upartiskhed og utilbørlig leverandørkoncentration i udbudsprocedurer udgør systemiske retsstatsrelaterede risici, der truer forsvarlig økonomisk forvaltning; understreger, at overtrædelser af regler, manipulation af eller utilbørlig favorisering i forbindelse med udbud og ansøgninger, der involverer EU-finansiering, samt administrativ chikane, der krænker ligebehandlingen af lokale og regionale myndigheder, virksomheder eller andre endelige modtagere og støttemodtagere og deres adgang til EU-midler samt udbud, revisionsorganer, foranstaltninger til bekæmpelse af korruption eller kontrolsystemer udgør direkte risici for EU-budgettet og kræver konsekvent og stringent anvendelse af konditionalitet;

127. minder om, at slutmodtagere eller modtagere af EU-midler, der ikke er offentlige enheder, ikke bør lide under negative konsekvenser som følge af problemer forårsaget af de nationale myndigheder i tilfælde, hvor der træffes budgetmæssige foranstaltninger; opfordrer atter Kommissionen til at sikre, at slutmodtagere eller modtagere af EU-midler ikke bliver frataget disse midler, som fastsat i forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet; minder om, at de medlemsstater, der er omfattet af foranstaltninger vedtaget i henhold til forordningen om konditionalitet, er forpligtet til fortsat at opfylde alle forpligtelser over for slutmodtagere eller tilskudsmodtagere; opfordrer Kommissionen til at undersøge måder, hvorpå EU-midler kan nå ud til lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationer, hvis den pågældende regering ikke samarbejder om at udbedre de omhandlede mangler; angiver, at en mulig løsning er at stille bevillinger svarende til frigørelser under ordninger med konditionalitet til rådighed til brug under andre EU-instrumenter eller -programmer, der gennemføres ved direkte eller indirekte forvaltning, navnlig dem, der bidrager til at støtte demokrati, civilsamfundet, værdierne i artikel 2 i TEU eller bekæmpelsen af korruption; understreger, at en sådan omfordeling fuldt ud skal overholde principperne om forsvarlig økonomisk forvaltning og ligebehandling;

128. fremhæver, at medlemsstaternes verificerbare overholdelse af både retsstatsprincippet og chartret skal betragtes som en væsentlig forudsætning for at modtage EU-midler; understreger, at fuld overholdelse af disse betingelser skal gå forud for godkendelsen af alle EU-finansierede programmer og projekter, der indgives af offentlige myndigheder; opfordrer Kommissionen til at sikre, at enhver afgørelse om at suspendere, nedsætte eller blokere alle eller en del af betalingerne er baseret på klart definerede, gennemsigtige og forudsigelige vurderingstidspunkter under gennemførelsen af EU-midler i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og under hensyntagen til arten, varigheden, alvoren og omfanget af den konstaterede overtrædelse; understreger, at løbende overvågning som minimum skal suppleres med regelmæssige og formelt etablerede regelmæssige revisioner, herunder en årlig overensstemmelsesvurdering, der udtrykkeligt er knyttet til konklusionerne i Kommissionens retsstatsrapporter, for at garantere retssikkerhed, ansvarlighed og effektivt ansvar for korrigerende foranstaltninger;

129. glæder sig over forslaget i Kommissionens udkast til den flerårige finansielle ramme for 2028-2034 om, at tildelingen af næsten halvdelen af midlerne skal være betinget af overholdelse af retsstatsprincippet og chartret, inden de godkendes, da dette styrker EU's kapacitet til at sikre, at EU-finansiering støtter politikker, der bygger på de grundlæggende rettigheder og demokratiske principper; bemærker, at forslaget bevarer og indfører horisontale betingelser for overholdelse af retsstatsprincippet og chartret på tværs af relevante programmer; mener, at en sådan tilgang til konditionalitet kan imødekomme bekymringer vedrørende beskyttelsen af slutmodtagere eller tilskudsmodtagere, navnlig ved at gøre det muligt at stille midler til rådighed på ny under direkte eller indirekte forvaltning, navnlig de instrumenter og programmer, der bidrager til at støtte demokratiet, civilsamfundet, de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, eller bekæmpelsen af korruption, hovedsagelig i den medlemsstat, hvor overtrædelserne fandt sted; bemærker med bekymring de potentielle overlapninger mellem den nyligt foreslåede konditionalitetsmekanisme i den kommende flerårige finansielle ramme og den nuværende forordning om konditionalitet; mener imidlertid, at de horisontale betingelser bør omfatte alle de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, og at beslutningsproceduren bør være identisk og kulminere i Kommissionens afgørelser; opfordrer til en fælles, sammenhængende og omfattende ramme på tværs af alle EU-programmer og anmoder Kommissionen om at sikre klare, objektive og gennemsigtige kriterier for anvendelsen af konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet samt effektiv koordinering mellem de forskellige instrumenter;

130. anmoder om, at midler, der er suspenderet eller indefrosset som følge af overtrædelser af de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, ikke igen stilles til rådighed for de berørte medlemsstaters

myndigheder;

131. bemærker, at de foreslåede planer for nationale og regionale partnerskaber (NRP-planer) vil konsolidere store EU-midler i en samlet strategisk ramme pr. medlemsstat og gøre udbetalingerne stadig mere resultatbaserede; opfordrer endvidere Kommissionen til at fastsætte klare, gennemsigtige og verificerbare kriterier for vurdering af eksistensen og effektiviteten af de "passende mekanismer", der er nødvendige for godkendelsen af nationale og regionale planer, som en forudsætning for deres effektive anvendelse med henblik på at sikre retssikkerhed og overholdelse af retsstatsprincippet og chartret i forbindelse med gennemførelsen af EU-midler;

132. understreger, at en effektiv beskyttelse af EU-budgettet også afhænger af robuste økonomiske forvaltnings- og kontrolsystemer; opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til vurderinger fra de relevante EU-organer, -kontorer og -agenturer og nationale revisionsmyndigheder i sin retsstatsrapport med henblik på at vurdere retsstatsrelaterede risici for EU-midler; understreger, at systemiske mangler, der konstateres af disse tilsynsorganer, bør afspejles behørigt i Kommissionens anvendelse af budgetbeskyttelsesværktøjer;

Retsstatsprincippet og EU-budgettet

133. glæder sig over, at der i retsstatsrapporten er medtaget en dimension vedrørende det indre marked, da den understreger forbindelsen mellem retsstatsstandarder og EU's økonomiske miljøs overordnede sundhed; understreger, at denne tilgang medvirker til at afdække strukturelle hindringer, der påvirker virksomheder, arbejdstagere og grænseoverskridende økonomisk aktivitet, og bidrager til forudsigelige, gennemsigtige og retfærdige markedsforhold med henblik på at sikre, at rettigheder forsvares, korruption straffes, og kontrakter håndhæves; bemærker, at retsusikkerhed, vilkårlig administrativ beslutningstagning og inkonsekvent retsbeskyttelse undergraver den økonomiske forudsigelighed og påvirker erhvervsdrivendes evne til at operere i det indre marked, som fremhævet af de relevante interessenter, der blev hørt i forbindelse med retsstatsrapporten 2025; understreger, at et velfungerende retssystem, en stærk ramme for bekæmpelse af korruption, medieplurализme og effektive kontrolforanstaltninger er uundværlige for et velfungerende indre marked; understreger, at retssikkerhed, retfærdige og gennemsigtige udbudsregler, effektive foranstaltninger til bekæmpelse af korruption, mediefrihed, afbalancerede demokratiske beføjelser og en stærk arbejdstagerbeskyttelse og social beskyttelse er centrale drivkræfter for bæredygtig konkurrenceevne, social samhørighed og et velfungerende indre marked;

134. foreslår, at Kommissionen fortsætter med at fremme dimensionen

vedrørende det indre marked, da det er afgørende at sikre både et velfungerende indre marked og et modstandsdygtigt demokratisk system, og med at uddybe samarbejdet med interessenter og civilsamfundsorganisationer, herunder fagforeninger, retlige sammenslutninger, journalistorganisationer, advokatsammenslutninger og andre faglige grupper, hvis ekspertise er afgørende for tidlig kortlægning af systemiske risici for retsstatsprincippet i fremtidige vurderinger; understreger, at Kommissionen bør gøre en målrettet indsats for at øge bevidstheden om retsstatsrapporterne og tilskynde til bidrag fra disse aktører i alle medlemsstater;

135. glæder sig over Kommissionens anerkendelse af, at respekt for retsstatsprincippet er en forudsætning for et stabilt og pålideligt investeringsmiljø; understreger, at forudsigelige retlige rammer, upartiske domstole og effektive håndhævelsesmekanismer øger investorernes tillid og bidrager til bæredygtig økonomisk vækst i hele det indre marked;

136. er bekymret over de mangler, der er konstateret i flere medlemsstater, herunder med hensyn til lighed og retfærdighed i forbindelse med offentlige udbud og direkte tildeling; opfordrer Kommissionen til at sikre, at de mangler, der konstateres under denne dimension, afspejles på passende vis i konkrete og målrettede henstillinger i dens retsstatsrapport;

137. opfordrer Kommissionen, når den vurderer dimensionen vedrørende det indre marked i retsstatsrapporten, og medlemsstaterne til at tackle strukturelle forvridninger i offentlige udbud og i anvendelsen af EU-midler og nationale midler; understreger, at en konsekvent håndhævelse af EU's regler om konkurrence, statsstøtte og offentlige udbud sammen med støtte til mere diversificerede lokale økonomier og fair adgang til finansiering er nødvendig for at skabe en god cirkel, hvor åbne og konkurrencedygtige markeder understøtter retsstatsprincippet;

138. fremhæver behovet for at styrke Kommissionens anvendelse af datadrevne analyser ved vurderingen af, hvordan retsstatsforholdene påvirker det indre marked; bemærker, at solide og sammenlignelige indikatorer for retsvæsenets effektivitet, korruptionsrisici, administrative resultater og lovgivningsmæssig stabilitet er afgørende for at afdække strukturelle svagheder, der hæmmer den økonomiske aktivitet; opfordrer Kommissionen til at videreudvikle evidensbaserede metoder og udvide tilgængeligheden af datasæt af høj kvalitet for at øge den analytiske dybde og politiske relevans af fremtidige retsstatsrapporter;

139. opfordrer Kommissionen til i sine landekapitler at udpege de medlemsstater, hvor retlige forsinkelser, svag håndhævelse af kontrakter eller systemisk korruption skaber reelle ikketoldmæssige hindringer for virksomheder fra andre medlemsstater, og til at

benchmarke fremskridt i forhold til etablerede resultatindikatorer; understreger, at en sådan udpegning skal være baseret på gennemsigtige data og metoder og udtrykkeligt bør knytte mangler i retsstatsforhold til tabte investeringer, højere transaktionsomkostninger og en reduktion i SMV'ers deltagelse i det indre marked;

140. mener, at dimensionen vedrørende det indre marked understøtter Kommissionens rapport om retsstatssituationen, mens retssystemet, rammen for bekæmpelse af korruption, mediepluralisme og mediefrihed og andre institutionelle spørgsmål vedrørende kontrolforanstaltninger anerkendes som centrale søjler i rapporten; fremhæver i den forbindelse vigtigheden af at tackle indvirkningen af økonomisk ulighed og social udstødelse på demokratisk deltagelse og retsstatsprincippets funktion;

Retsstatsprincippet i centrum for udvidelsesprocessen og EU's optræden udadtil

141. gentager, at de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, skal respekteres fuldt ud og utvetydigt ikke blot af de nuværende medlemsstater, men også af kandidatlande og potentielle kandidatlande gennem hele tiltrædelsesprocessen og løbende derefter; understreger, at EU's troværdighed og legitimitet i udvidelsesprocessen afhænger af, at det sikres, at både EU's medlemsstater, kandidatlandene og potentielle kandidatlande lever op til de samme høje standarder for demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincippet, og understreger, at dobbeltstandarder på disse områder kan gå ud over denne troværdighed, legitimitet og tillid til EU's forpligtelser; understreger, at tiltrædelsesfasen er et afgørende og ufravigeligt tidspunkt til at fastslå, at der er et solidt, uigenkaldeligt og bæredygtigt grundlag for beskyttelse af retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder og de demokratiske standarder, som udgør de grundlæggende forudsætninger for EU-tiltrædelse; bemærker, at der fortsat er betydelige problemer vedrørende overvågningen af nationale mindretals grundlæggende rettigheder i kandidatlandene;

142. opfordrer til en streng, løbende og tilbundsgående evaluering af retsstatsprincippet i alle lande, der gennemgår en tiltrædelsesproces; opfordrer Kommissionen til at fremsætte klare, konkrete og målbare henstillinger om retsstatsrelaterede mangler og fremskridt og insisterer på fuld overensstemmelse, komplementaritet og gensidig styrkelse af retsstatsrapporten og udvidelsesrapporten for at undgå divergerende vurderinger og sikre en sammenhængende og troværdig udvidelsespolitik;

143. glæder sig over, at retsstatsrapporten indeholder specifikke kapitler om Albanien, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien; opfordrer Kommissionen til at udvide det geografiske anvendelsesområde for fremtidige rapporter til at omfatte alle kandidatlande og potentielle

kandidatlande og fremsætte konkrete, målbare henstillinger til støtte for reformer og sikre, at der opretholdes høje standarder efter tiltrædelsen;

144. opfordrer EU og dets medlemsstater til at yde solid støtte til kandidatlande og potentielle kandidatlande med hensyn til at fremme reformer inden for demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincippet;

145. understreger, at de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, også skal respekteres, når EU-midler stilles til rådighed for ikke-EU-lande, der deltager i EU-programmer, og hele vejen igennem enhver opfølgende overvågning af anvendelsen af midler; minder om, at beskyttelsen af disse værdier er afgørende for at sikre en sammenhængende og sund økonomisk forvaltning af alle EU's udgifter, både inden for EU og i samarbejdet med lande uden for EU;

146. opfordrer til, at retsstatsprincippet anvendes konsekvent på tværs af alle EU's udgifter, herunder foranstaltninger udadtil generelt, og til førtiltrædelsesbistand til kandidatlande og potentielle kandidatlande i særdeleshed, under instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA III) og i reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan; understreger, at sådanne udgifter skal være gennemsigtige, evidens- og resultatbaserede og ledsaget af effektive overvågnings- og retsgarantier i overensstemmelse med EU's værdier, som er nedfældet i artikel 2 i TEU; opfordrer til, at udbetalinger under IPA III sammenkobles med konkrete resultater, og at finansiering omfordeles, suspenderes eller reduceres i tilfælde af vedvarende tilbageskridt med hensyn til retsvæsenets uafhængighed, korruptionsbekæmpelsestiltag og grundlæggende rettigheder;

147. understreger, at det er vigtigt at opretholde en regelbaseret international orden for at værne om de universelle værdier, som udgør EU's fundament; advarer om, at voksende trusler mod multilaterale institutioner, herunder forsøg på at delegitimere Den Internationale Domstol (ICJ) og Den Internationale Straffedomstol (ICC), og tilsidesættelsen af folkeretten bredere set udgør en alvorlig trussel mod den regelbaserede verdensorden; beklager de hidtil usete trusler, som ICC står over for, herunder sanktioner mod dens dommere og andre tjenestemænd; opfordrer til aktivering af EU's statut om spærring[78] for at beskytte ICC og dem, der samarbejder med og støtter ICC, herunder civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere; opfordrer EU og dets medlemsstater samt kandidatlande og potentielle kandidatlande til fortsat at støtte ICC og til at anvende alle tilgængelige instrumenter

---

78 Rådets forordning (EF) nr. 2271/96 af 22. november 1996 om beskyttelse mod virkningerne af den eksterritoriale anvendelse af lovgivning vedtaget af et tredjeland og af foranstaltninger, som er baseret herpå eller er en følge heraf (EFT L 309 af 29.11.1996, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

til at styrke bekæmpelsen af straffrihed på verdensplan;

148. bekræfter på ny EU's stærke opbakning til ICJ og ICC som væsentlige uafhængige og upartiske institutioner; minder om, at EU's medlemsstater er forpligtet til fuldt ud at overholde ICC's afgørelser, herunder at fuldbyrde arrestordrer; opfordrer Kommissionen til at angive tilfælde af manglende fuldbyrdelse af arrestordrer fra ICC i sine retsstatsrapporter; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til fuldt ud at overholde afgørelser fra internationale domstole og til at anvende universel jurisdiktion til at bekæmpe straffrihed; opfordrer EU til at tilskynde lande uden for EU, herunder vigtige partnerlande, kandidatlande og potentielle kandidatlande, til at blive parter i Romstatutten;

Forbedring af Kommissionens rapporteringsproces

149. glæder sig over Kommissionens bestræbelser på at forbedre sine metoder i retsstatsrapporten; opfordrer Kommissionen til i fremtidige udgaver at definere og offentliggøre klare og operationelle benchmarks og indikatorer under hver søjle og til at anvende dem konsekvent og gennemsigtigt i alle medlemsstater på en måde, der giver mulighed for meningsfuld sammenligning og skaber klarhed om de standarder, der anvendes;

150. anerkender, at Kommissionens retsstatsrapport er blevet mere omfattende, siden den blev indført i 2020; beklager imidlertid, at væsentlige elementer fra Parlamentets beslutninger, herunder henstillinger rettet til Kommissionen og Rådet i forbindelse med rapporteringen om retsstatssituationen, ikke er blevet taget fuldt ud i betragtning; opfordrer Kommissionen og Rådet til at imødekomme disse henstillinger;

151. opfordrer Kommissionen til større gennemsigtighed omkring de kriterier, som den anvender til at udvælge oplysninger fra civilsamfundet, internationale organer, nationale myndigheder og andre interessenter i forbindelse med rapporteringsprocessen; understreger vigtigheden af at sikre sammenhæng og klarhed i, hvordan disse oplysninger vurderes og afspejles i de endelige landekapitler; bemærker, at der inden for rammerne af de tilgængelige ressourcer bør gives passende feedback og opfølgning til alle bidragydere vedrørende anvendelsen af deres input, og insisterer på, at rapporteringsprocessen skal være evidensbaseret, gennemsigtig og upartisk;

152. opfordrer Kommissionen til at sikre, at metoden til udvælgelse af spørgsmål i retsstatsrapporten er gennemsigtig, ved klart at definere centrale kriterier, herunder hvad der udgør en "væsentlig udvikling", og sikre, at nye udfordringer systematisk tages i betragtning; opfordrer Kommissionen til at anvende et klarere sprog i forbindelse med evaluering af overholdelsen af de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU;

153. opfordrer Kommissionen til ved udarbejdelsen af retsstatsrapporten at tilstræbe et stærkere samarbejde og foretage forudgående høring af Europa-Parlamentet;

154. understreger, at overvågningsgruppen om demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder (DRFMG) under Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender har foretaget flere ad hoc-delegationsrejser i de seneste år, og at situationen med hensyn til retsstatsprincippet, demokrati og grundlæggende rettigheder i adskillige tilfælde er blevet vurderet til at udvise større mangler end dem, der er fremhævet i Kommissionens rapporter; mener, at der bør tages behørigt hensyn til DRFMG's overvågning inden for rammerne af høringsproceduren og ved den efterfølgende udarbejdelse af rapporten; opfordrer til et stærkere og mere struktureret interinstitutionelt forhold mellem Parlamentet og Kommissionen, herunder gennem regelmæssige udvekslinger, gennemsigtige feedbackmekanismer og rettidig integration af parlamentariske vurderinger;

155. gentager, at der er behov for en omfattende interinstitutionel mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, som dækker alle de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU;

156. mener, at Kommissionen bør være klarere med hensyn til at kortlægge og beskrive udviklingen i den enkelte medlemsstat og det enkelte kandidatland, herunder tidlige advarselssignaler og påvisning af alvorlige og systemiske problemer, og understreger, at Kommissionen bør sikre sammenhæng mellem de konstaterede problemer og de udstedte henstillinger samt større klarhed og gennemsigtighed med hensyn til, hvordan man er nået frem til disse vurderinger; opfordrer Kommissionen til at præcisere, at systemiske, forsætlige og alvorlige krænkelser af værdierne i artikel 2 i TEU, som finder sted over en længere periode, undergraver de strukturelle betingelser for medlemskab af en Union, der bygger på retsstatsprincippet; understreger, at medlemsstaterne under sådanne omstændigheder risikerer ikke at opfylde de forpligtelser, der følger af deres status i henhold til traktaterne; minder om, at institutionerne er forpligtet til at aktivere de mekanismer, der er fastsat i traktaterne;

157. understreger, at det er afgørende ikke at begrænse vurderingen til tidligere konstaterede mangler, men at ajourføre analysen systematisk for at afspejle ny udvikling, nye risici og nye former for tilbageskridt; understreger, at det netop er her, at større metodologisk præcision og klarhed er afgørende for at sikre, at henstillingerne fortsat er relevante, reaktive og i overensstemmelse med den faktiske kurs for retsstatsprincippet i hver medlemsstat;

158. opfordrer Kommissionen til at udstede henstillinger, som er mere operationelle, idet der klart skelnes mellem henstillinger vedrørende

alvorlige og systemiske spørgsmål og dem, der vedrører mindre betydelige spørgsmål, for at undgå risikoen for at bagatellisere de mest alvorlige overtrædelser af retsstatsprincippet, og at fastsætte konkrete foranstaltninger, tidsplaner og benchmarks for medlemsstaternes og kandidatlandenes gennemførelse heraf; understreger, at henstillinger ikke bør henvise til alle medlemsstater på samme måde, men bør være forholdsmæssigt afpasset til den specifikke retsstatssituation i hvert land; anfører, at henstillingerne i højere grad bør afspejle negative undersøgelsesresultater i rapporten og være mere detaljerede; mener, at vurderingen af, om foregående henstillinger er efterkommet, bør være mere præcis og kvalitativ og ikke udelukkende være baseret på lovgivningsmæssige ændringer, men også på verificerbar dokumentation for gennemførelsen heraf i praksis;

159. opfordrer Kommissionen til at sikre, at alle søjler i retsstatsrapporten får lige stor opmærksomhed, når den fremsætter henstillinger, med henblik på at tackle vedvarende og veldokumenterede udfordringer og beskytte strukturelle aspekter, der er afgørende for velfungerende demokratiske systemer, herunder det civilsamfundsmæssige råderum og de grundlæggende rettigheder;

160. opfordrer Kommissionen til at sikre, at de bekymringer, der er konstateret i retsstatsrapporten, konsekvent omsættes til henstillinger; opfordrer endvidere Kommissionen til at sikre, at spørgsmål af samme slags behandles på samme måde i alle medlemsstater, således at ingen medlemsstat, der har sammenlignelige eller mere alvorlige mangler, lades uden passende henstillinger;

161. anmoder Kommissionen om at styrke mekanismen for opfølgning på uigennemførte henstillinger ved at indføre målbare benchmarks, idet det bemærkes, at 93 % af henstillingerne er gentagelser fra tidligere år, og kun 6 % blev gennemført fuldt ud i 2025[79]; opfordrer til, at anvendelsen af alle tilgængelige håndhævelsesværktøjer styrkes, hvor det er relevant, herunder traktatbrudsprocedurer og budgetkonditionalitet som fastsat i finansforordningen, forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet og forordningen om fælles bestemmelser; opfordrer Kommissionen til systematisk at gøre brug af fremskyndede procedurer og anmodninger om foreløbige forholdsregler ved EU-Domstolen i traktatbrudssager og til at udløse foranstaltninger vedrørende manglende gennemførelse af EU-Domstolens domme; bemærker med bekymring, at kun to medlemsstater i den seneste rapport modtog en yderligere henstilling sammenlignet med den foregående rapporteringscyklus, selv om retsstatssituationen i adskillige medlemsstater berettiger

---

79 Civil Liberties Union for Europe, "European Commission's Rule of Law Report 2025 – Gap Analysis" (Europa-Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2025 – mangelanalyse).

presserende handling og i andre medlemsstater kræver henstillinger, der skal gennemføres hurtigst muligt;

162. beklager, at Ungarn konsekvent har forsømt at efterkomme Kommissionens henstillinger og for seks henstillingers vedkommende intet har gjort siden 2022;

163. understreger, at den politik, der er skitseret i Kommissionens meddelelse fra 2022 om håndhævelse af EU-retten, hvori det præciseres, at traktatbrudsprocedurer ikke har til formål at tjene som mekanismer for individuel klageadgang, begrænser adgangen til effektive retsmidler i situationer med vedvarende eller systemisk manglende overholdelse af EU-retten fra medlemsstaters side, herunder EU-Domstolens domme; opfordrer Kommissionen til årligt at aflægge rapport om anvendelsen og effektiviteten af de værktøjer, der findes til at imødegå tilsidesættelser af retsstatsprincippet i medlemsstaterne; minder om generaladvokat Tamara Ćapetas nylige forslag til afgørelse i sag C-769/22, der bekræfter, at artikel 2 i TEU kan fungere som et særskilt retsgrundlag for traktatbrudsprocedurer i tilfælde, hvor det forhold, at en værdi er gjort virkningsløs, er grundlaget for andre tilsidesættelser af EU-retten; understreger, at den kommende dom i denne sag kan være en vigtig mulighed, som Kommissionen bør gribe for at indlede mere systematiske og solide traktatbrudsprocedurer med forbehold af EU-Domstolens endelige afgørelse;

164. understreger, at offentliggørelsen af retsstatsrapporten ikke er tilstrækkelig til at styrke de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU, men at rapporten bør føre til konkrete tiltag; understreger, at der systematisk bør følges op på konklusionerne i den årlige retsstatsrapport, hvor det er relevant, ved hjælp af de tilgængelige håndhævelsesinstrumenter i overensstemmelse med Kommissionens beføjelser; opfordrer til gennemsigtig overvågning af medlemsstaternes overholdelse af EU-Domstolens domme og, hvor det er relevant, Menneskerettighedsdomstolens domme, herunder ved at tage tilfælde af vedvarende manglende overholdelse i betragtning i forbindelse med anvendelsen af sådanne instrumenter;

165. mener, at benchmarkene i retsstatsrapporten også bør omfatte centrale uafhængige og regulerende myndigheders uafhængighed og effektive funktion; understreger, at disse myndigheder bør sikre gennemsigtige, åbne og meritbaserede procedurer for udnævnelse og afskedigelse af deres ledelse;

166. minder om Kommissionens meddelelser af 3. april 2019 med titlen "Yderligere styrkelse af retsstatsprincippet i Unionen – Status og eventuelle næste skridt" og af 7. august 2019 med titlen "Styrkelse af retsstatsprincippet inden for Unionen – En handlingsplan"; opfordrer til, at de ajourføres for at afspejle de aktuelle udfordringer og sikre fuld operationalisering;

167. understreger, at der er brug for at vurdere behovet for menneskelige ressourcer og kapacitet i betragtning af opfordringen til en mere proaktiv overvågning af retsstatsprincippet; understreger vigtigheden af tværtjenstlig koordinering på tværs af de relevante kompetente generaldirektorater i Kommissionen;

Horisontale henstillinger

168. mener, at den interinstitutionelle dialog og det interinstitutionelle samarbejde om retsstatsprincippet på EU-plan bør styrkes; beklager, at Kommissionen og Rådet hidtil har afvist Parlamentets tilbud om at indgå en interinstitutionel aftale om demokrati, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder; bekræfter på ny sin vilje til at genoptage forhandlingerne om denne aftale og understreger merværdien af en struktureret og forudsigelig ramme; understreger, at argumentet om, at en sådan aftale vil være for ufleksibel, ikke kan retfærdiggøre passivitet; efterlyser pragmatiske løsninger for allerede nu at forbedre samarbejdet; opfordrer Rådet til at gøre sin dialog om retsstatsprincippet mere inklusiv ved at indbyde repræsentanter for andre institutioner såsom Venedigkommissionen og Parlamentet; fremhæver, at effektiviteten af den udvidede EU-værktøjskasse afhænger af, at den anvendes på en ensartet og konsekvent måde på tværs af institutionerne;

169. foreslår, at EU-institutionerne, indtil der er oprettet en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder gennem en interinstitutionel aftale, videreudvikler samarbejdsmekanismerne i denne forbindelse ved at indføre en årlig cyklus om retsstatsprincippet, der er struktureret i forskellige faser, øger kontinuiteten, koordineringen og virkningen på tværs af institutionerne og er udformet på en måde, der gør det muligt gradvist at udvide den til at omfatte alle de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, og derved sikre en omfattende og sammenhængende tilgang til beskyttelsen af disse værdier;

170. minder om, at henstillinger bør stå i et rimeligt forhold til de konstaterede udfordringer, være tilstrækkelig specifikke til at muliggøre konkret og gennemførlig opfølgning fra medlemsstaternes side og systematisk vurderes i efterfølgende udgaver; efterlyser en mere afbalanceret, gennemsigtig og troværdig tilgang for at sikre ligebehandling og effektiv opfølgning; understreger, at en mere konsekvent anvendelse af Kommissionens tilgang, navnlig ved at udpege henstillinger, der forbliver uløste over flere cyklusser, vil øge overvågningsrammens gennemsigtighed, nøjagtighed og troværdighed;

171. understreger, at der i fremtiden bør lægges særlig vægt på de medlemsstater, hvor Kommissionen har konstateret alvorlige og systemiske overtrædelser, og opfordrer Kommissionen til klart at udpege sådanne tilfælde i sine henstillinger;

172. gentager sin opfordring til Kommissionen om at udvide rapportens anvendelsesområde til at omfatte alle aspekter af artikel 2 i TEU;

173. opfordrer indtrængende Kommissionen til i sine fremtidige retsstatsrapporter at medtage en søjle om civilsamfundet og en søjle om bekæmpelse af alle former for had og forskelsbehandling som nedfældet i chartrets artikel 21;

174. opfordrer Kommissionen til i sine fremtidige retsstatsrapporter at medtage beskyttelse af den akademiske og kunstneriske frihed og foranstaltninger til bekæmpelse af indenlandske eller eksterne aktørers desinformation på onlineplatforme under søjlen for mediefrihed; opfordrer endvidere Kommissionen til at medtage registrering og overvågning af hadforbrydelser under søjlen for retssystemer;

175. gentager sin opfordring til, at der indføres bredere indikatorer såsom grundlæggende rettigheder, ligestilling mellem kønnene, beskyttelse af mindretal og sårbare grupper og respekt for folkeretten;

176. minder om, at beskyttelse af mindretal er en del af Københavnskriterierne for tiltrædelse; understreger manglen på retlige garantier på EU-plan til at sikre, at medlemsstaterne overholder de forpligtelser, der blev indgået under tiltrædelsesprocessen vedrørende beskyttelse af mindretal;

177. opfordrer Kommissionen til at sikre en mere konsekvent og omfattende vurdering af valgintegritet under søjlen for kontrolforanstaltninger og på tværs af landekapitlerne, som dækker den retlige og institutionelle ramme, dens praktiske gennemførelse og centrale risici; understreger behovet for at foretage grundige undersøgelser af korruption, misbrug af statsmidler og valgmanipulation; opfordrer til systematisk samarbejde med Venedigkommissionen, OSCE/Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder og andre relevante internationale organer og til, at deres henstillinger afspejles behørigt i vurderingerne og de landespecifikke henstillinger i retsstatsrapporterne;

178. bemærker, at det i Venedigkommissionens ajourførte tjekliste for retsstatsprincippet anerkendes, at kunstig intelligens og digitale teknologier kan skabe øget effektivitet og tilgængelighed i den offentlige forvaltning og retssystemerne; understreger samtidig, at offentlige myndigheders anvendelse heraf kan medføre en betydelig risiko for retssikkerheden, lighed for loven, gennemsigtighed og effektiv retsbeskyttelse, hvis der ikke er et klart retsgrundlag, menneskeligt tilsyn og solide garantier; opfordrer Kommissionen til at imødegå disse risici og sikre, at AI-systemer anvendes i fuld overensstemmelse med retsstatskravene, herunder hvad angår gennemsigtighed, ansvarlighed, ikkeforskelsbehandling,

proportionalitet og effektive retsmidler;

179. opfordrer Kommissionen til at indgå i en struktureret dialog med og foretage en bred høring af civilsamfundet og uafhængige tilsynsorganer og -institutioner, der beskæftiger sig med demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, når den udarbejder retsstatsrapporten;

180. opfordrer Kommissionen til at gennemføre fysiske snarere end virtuelle besøg i medlemsstaterne, når det er muligt, da fysiske besøg vil kunne give et mere fyldestgørende og mere kontekstuelt billede af situationen på stedet;

181. understreger de lokale og regionale myndigheders afgørende rolle i demokratiets funktion og som en del af systemet af kontrolforanstaltninger, der understøtter retsstatsprincippet; anerkender, at de lokale og regionale myndigheder er i frontlinjen og står direkte over for udfordringer, der kan påvirke retsstatsprincippet og håndhævelsen af de grundlæggende rettigheder; understreger vigtigheden af at forhindre utilbørlig indblanding i de lokale og regionale myndigheders arbejde og af at sikre deres autonomi, som er beskyttet i henhold til artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 3, i TEU, der anerkender regionalt og lokalt selvstyre som en del af medlemsstaternes forfatningsmæssige identitet, og artikel 41 i chartret vedrørende retten til god forvaltning;

182. er af den faste overbevisning, at EU-institutionerne skal opfylde deres forpligtelser med hensyn til retsstatsprincippet, og understreger, at det for at sikre EU's troværdighed og legitimitet er afgørende at vurdere EU-institutionernes overholdelse af de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, herunder Unionens interne konsekvens med hensyn til at værne om disse værdier på tværs af sine politikker og optræden udadtil; mener, at EU-institutionerne skal foregå med et godt eksempel med hensyn til at opretholde de højeste retsstatsstandarder; kritiserer, at status for retsstatssituationen i EU-institutionerne ikke indgår i anvendelsesområdet for Kommissionens retsstatsrapport 2025; anmoder om, at der i fremtidige retsstatsrapporter medtages et kapitel om EU's overholdelse af retsstatsstandarderne baseret på en uafhængig revisionsmekanisme;

183. opfordrer Rådet til at gøre sin dialog om retsstatsprincippet, artikel 7-proceduren og anvendelsen af forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet fuldt ud gennemsigtig, interaktiv og resultatorienteret, herunder ved at udstede detaljerede konklusioner og give feedback på Kommissionens og Parlamentets konstateringer; beklager, at Rådet ikke formår at gøre meningsfulde fremskridt i den igangværende procedure i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU, og mener, at enhver yderligere forsinkelse af handling fra Rådets side vil betyde, at det selv overtræder retsstatsprincippet;

184. opfordrer indtrængende Rådet til at sikre, at høringerne i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU finder sted mindst én gang pr. formandskab; understreger dog, at denne minimumsfrekvens ikke må fortolkes som et loft, og at sådanne høringer heller ikke bør reduceres til en simpel "afkrydsningsøvelse", der giver et formandskab mulighed for at udøve sit ansvar ved at afholde et enkelt formelt møde uden at følge op på det på meningsfuld vis; opfordrer Rådet til at offentliggøre omfattende protokoller efter hver høring og fremsætte konkrete henstillinger og frister for deres gennemførelse; insisterer på, at Parlamentet bør inddrages fuldt ud i alle procedurer vedrørende artikel 7 i TEU; understreger, at Rådet selv i mangel af enstemmighed har mulighed for at gå videre med proceduren, navnlig ved at vedtage konkrete henstillinger rettet til den pågældende medlemsstat, navnlig Ungarn, og understreger, at proceduren ikke bør reduceres til periodiske høringer uden væsentlig opfølgning eller håndgribelige resultater;

185. fastholder konklusionerne og henstillingerne fra sin beslutning af 25. november 2025 om forslag til Rådets afgørelse om på grundlag af artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen er grundlagt på; noterer sig, at Kommissionen har indledt en traktatbrudsprocedure mod Ungarn for manglende overholdelse af adskillige bestemmelser i forordningen om mediefrihed samt visse krav i henhold til direktiverne om audiovisuelle medietjenester; understreger, at generaladvokat Juliane Kokott i sit forslag til afgørelse i sag C-829/24, Kommissionen mod Ungarn, fastslog, at Ungarn havde overtrådt EU-retten ved at vedtage lovgivning om beskyttelse af national suverænitet, som kan underminere Unionens grundlæggende principper, navnlig med hensyn til beskyttelse mod udenlandsk politisk indblanding; understreger, at generaladvokat Tamara Ćapeta i sit forslag til afgørelse i sag C-225/24, Parlamentet mod Kommissionen, foreslog, at EU-Domstolen annullerer Kommissionens afgørelse om at ophæve suspensionen af EU-midler til Ungarn, hvilket giver anledning til bekymring med hensyn til overholdelsen af konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet;

186. opfordrer Kommissionen til at styrke forbindelsen mellem forebyggende og reaktive instrumenter og til at gøre brug af alle tilgængelige værktøjer til at imødegå utilstrækkelige retsstatsforhold, herunder traktatbrudsprocedurer, artikel 7 i TEU, den generelle konditionalitetsmekanisme og de horisontale grundforudsætninger i chartret;

187. glæder sig over den ajourførte tjekliste over retsstatskriterier, som Venedigkommissionen har vedtaget, og opfordrer Kommissionen og Rådet til fuldt ud at integrere den i deres beslutningsprocesser; opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for et tættere samarbejde med Europarådet for at fremme Europarådets og EU's gældende bestemmelser på retsstatsområdet med og inden for medlemsstaterne på tværs af de fire kapitler i sin årlige

retsstatsrapport;

188. opfordrer Kommissionen til at sikre fuld sammenhæng og konsekvens på tværs af alle instrumenter til rapportering om retsstatsprincippet, herunder den årlige retsstatsrapport, udvidelsesrapporterne og de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester; understreger behovet for en fælles metode og tæt koordinering mellem generaldirektoraterne;

189. tilskynder medlemsstaterne til at fremme en retsstatskultur gennem bevidstgørelseskampagner, outreachinitiativer og folkeoplysningsprogrammer om demokrati, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder; understreger den potentielle indvirkning af misinformation og desinformation på demokratiets funktion og beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder; tilskynder medlemsstaterne til at udvikle og gennemføre omfattende folkeoplysningsprogrammer, der fremmer forståelsen af demokratiske institutioner, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder blandt borgere i alle aldre;

190. anmoder Kommissionen om at undersøge, hvordan alle rapporter vedrørende retsstatsprincippet eller grundlæggende rettigheder såsom årsberetningerne om overholdelse af chartret eller rapporten fra FRA kan offentliggøres inden for en ensartet tidsramme for at muliggøre en drøftelse af disse spørgsmål på samme tid; gentager, at der er behov for en lignende øvelse for demokrati; opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre en bred formidling af dens resultater i alle medlemsstater;

Den årlige cyklus for retsstatsprincippet

191. understreger, at EU har udviklet et omfattende sæt instrumenter til beskyttelse af retsstatsprincippet; insisterer på, at det er afgørende med større komplementaritet mellem de enkelte EU-institutioners arbejde og øget ansvarlighed for gennemførelsen af disse instrumenter; understreger, at gentagen påberåbelse af behovet for nye værktøjer eller yderligere proceduremæssige elementer ikke må tjene som påskud for ikke at handle eller aflede opmærksomheden fra den fulde anvendelse af de instrumenter, der allerede er til rådighed; understreger, at troværdigheden af Unionens retsstatsramme ikke afhænger af udbredelsen af mekanismer, men af den politiske vilje og operationelle kapacitet til at udnytte de eksisterende mekanismers fulde potentiale og af, at EU-institutionerne selv til fulde overholder og opretholder retsstatsprincippet i deres egne handlinger;

192. bemærker, at forslaget om en integreret årlig cyklus om retsstatsprincippet, som Kommissionens formand nævnte i sin tale om Unionens tilstand 2025, og styrkelsen af forbindelsen mellem budgetværktøjer og retsstatsprincippet i Kommissionens flerårige finansielle ramme for 2028-2034 er elementer, der er i

overensstemmelse med Parlamentets egne forslag og med behovet for at gøre fremskridt med en effektiv og sammenhængende gennemførelse af alle eksisterende instrumenter og styrkelsen af samarbejdet på tværs af EU-institutionerne;

193. tilskynder til, at der foretages en række forbedringer baseret på Kommissionens retsstatsrapport for at øge kontinuiteten, koordineringen og virkningen af den årlige retsstatscyklus:

a) at fastsætte en specifik dato for den årlige offentliggørelse af Kommissionens retsstatsrapport, helst i juni, med henblik på at sikre større forudsigelighed og muliggøre en effektiv planlægning af både Kommissionens og relevante interessenters arbejde, samtidig med at der fastsættes en passende overgangsperiode for ikke at afbryde den eksisterende interne tidsplan for cyklussen og for at sikre, at der er afsat tilstrækkelig tid og tilstrækkelige ressourcer

b) i Kommissionens analyse af retsstatssituationen at indarbejde både dens generelle meddelelse og dens landespecifikke vurderinger, henvisninger til internationalt anerkendte indikatorer og sammenlignelige autoritative kilder, der muliggør en mere kvantitativ og datadrevet evaluering og bidrager til større gennemsigtighed, sammenlignelighed og metodologisk konsekvens på tværs af EU's instrumenter til overvågning af retsstatsprincippet

c) at notere relevansen af EU's resultattavle for retlige anliggender som en kilde til sammenlignelige data

d) at sikre upartiskhed i Kommissionens vurdering og efterfølgende handling i forbindelse med håndtering af retsstatsspørgsmål i medlemsstaterne; at sikre en upartisk vurderingsproces i Kommissionen med inddragelse af det relevante generaldirektorat i udarbejdelsen af rapporten; at styrke Kommissionens samarbejde med EU-organer og internationale organer for at sætte den i stand til at vurdere overholdelsen og opretholdelsen af retsstatsprincippet i selve EU-institutionerne

e) at sikre, at henstillinger formuleres klart og præcist

f) at præcisere den metode, der anvendes til at formulere dens anbefalinger

g) at skelne mellem henstillinger vedrørende alvorlige og systemiske problemer og de øvrige bemærkninger for derved at fremhæve de situationer, hvor der er en potentiel risiko for en alvorlig og systemisk overtrædelse af retsstatsprincippet

h) at sammenkæde henstillinger, der er udpeget som alvorlige og systemiske, med frigivelsen af midler, idet udbetalingen gøres

betinget af påviselige fremskridt, der verificeres ved hjælp af passende overvågningsmekanismer; klart at udpege henstillinger med indvirkning på EU's finansielle interesser og behørigt overvåge disse i henhold til forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet og andre budgetværktøjer

i) ikke blot at vurdere, i hvilken grad tidligere henstillinger er blevet gennemført, men også om nødvendigt udstede nye; ikke at begrænse evalueringen til kun at måle fremskridt i forhold til det foregående rapporteringsår, men i stedet foretage en evaluering, der afspejler den samlede udvikling siden offentliggørelsen af den oprindelige henstilling, for at skabe et klart udgangspunkt for gennemførelsen

j) at medtage et særligt afsnit i hvert af retsstatsrapportens landekapitler om gennemførelsen af domme afsagt af både EU-Domstolen og ECHR

k) at medtage et særligt afsnit i analysen om gennemførelse og anvendelse af EU-lovgivning, når den vedrører beskyttelse af retsstatsprincippet;

194. understreger, at Parlamentet på et senere tidspunkt i cyklussen fuldt ud skal udøve sine beføjelser og prærogativer, der følger af traktaterne, gennem sin beslutning som reaktion på Kommissionens retsstatsrapport, som kan give konkret merværdi, og foreslår med henblik herpå, at Parlamentets beslutning:

a) vedtages senest i marts for at sikre, at der kan tages behørigt hensyn til dens input

b) gør større brug af eksisterende strukturer, navnlig DRFMG, til at tilrettelægge høringer og tjenesterejser på grundlag af de problemstillinger, som Kommissionen har konstateret, som derefter kan indgå i udarbejdelsen af Kommissionens rapport

c) samler de mest relevante resultater fra Kommissionens rapport, DRFMG-overvågningsaktiviteter, Rådets årlige dialoger og bidrag fra civilsamfundet

d) fremhæver bedste praksis, der er fastlagt på det årlige interparlamentariske udvalgsmøde om retsstatsprincippet, med henblik på at støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af specifikke henstillinger

e) omfatter en vurdering af gennemførelsen af Kommissionens tidligere årlige henstillinger over flere på hinanden følgende år og udpeger tendenser og positiv eller negativ udvikling

f) omfatter en tilbundsgående analyse af alle lande, for hvilke en artikel 7-procedure er blevet aktiveret, eller for hvilke der er

konstateret alvorlige og systemiske problemer med hensyn til retsstatsprincippet i Kommissionens rapportering;

195. anmoder om, at Kommissionen ud over den årlige retsstatsrapport, der fremlægges på plenarmødet i juni, på et andet tidspunkt i cyklussens afsluttende fase foretager en struktureret opfølgning på, hvordan der er taget hensyn til Parlamentets beslutning og henstillinger; opfordrer endvidere til, at der afholdes en særlig drøftelse med Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender om denne opfølgning;

196. anmoder Rådet om at tage behørigt hensyn til resultaterne og henstillingerne i Kommissionens rapport om retsstatssituationen og til Parlamentets beslutning, der vedtages som svar herpå; understreger, at disse konklusioner og henstillinger bør afspejles behørigt i Rådets drøftelser og opfølgende foranstaltninger og systematisk integreres i dets vurdering af igangværende procedurer i henhold til artikel 7 i TEU;

°

° °

197. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.